

**KONCEPCE PODPORY
STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČE
V KRAJI VYSOČINA
NA OBDOBÍ 2018-2023**

**Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu
Krajský úřad Kraje Vysočina**

Schváleno Zastupitelstvem Kraje Vysočina,
usnesením č. 0624/05/2018/ZK ze dne 11. 9. 2018

OBSAH

VYHODNOCENÍ KONCEPCE 2013-2016	3
ANALYTICKÁ ČÁST	11
I. LEGISLATIVNÍ RÁMEC	12
II. VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY	15
III. PAMÁTKOVÝ FOND V KRAJI VYSOČINA	20
1. PAMÁTKY UNESCO, NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKY, PAMÁTKOVĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ A KULTURNÍ PAMÁTKY	20
2. STAV PAMÁTKOVÉHO FONDU	28
3. EVIDENCE KULTURNÍCH PAMÁTEK A DOKUMENTACE PAMÁTKOVÉHO FONDU	29
IV. FINANCOVÁNÍ	31
1. FINANCOVÁNÍ VÝKONU PAMÁTKOVÉ PÉČE	31
2. FINANCOVÁNÍ PÉČE O KULTURNÍ DĚDICTVÍ	31
1) EVROPSKÉ FONDY	31
2) DOTAČNÍ PROGRAMY MK ČR	32
3) DOTAČNÍ PROGRAMY KRAJE VYSOČINA	33
4) DOTAČNÍ TITULY MĚST A OBCÍ V KRAJI VYSOČINA	35
5) ZAJIŠTĚNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ – NEPOKRYTÉ OBLASTI	35
V. POZNÁNÍ A PREZENTACE KULTURNÍHO DĚDICTVÍ V REGIONU A CESTOVNÍ RUCH	37
VI. VAZBA NA DALŠÍ KONCEPČNÍ MATERIÁLY ČR A KRAJE	40
VII. SWOT ANALÝZA	42
NÁVRHOVÁ ČÁST	43
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	47

**VYHODNOCENÍ
KONCEPCE
2013-2016**

I. LEGISLATIVA

STANOVENÉ CÍLE:

Aktivně se podílet na tvorbě právních norem a spolupracovat při prosazování zájmů krajů v oblasti památkové péče

V této oblasti se ve sledovaném časovém období všechny síly soustředily na přípravu nového zákona o ochraně památkového fondu. Usnesením vlády České republiky ze dne 6. března 2013 č. 156 byl schválen věcný záměr zákona o památkovém fondu a usnesením vlády České republiky ze dne 20. listopadu 2015 č. 929 byl schválen návrh zákona o ochraně památkového fondu.

Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu Krajského úřadu, Kraje Vysočina (oddělení památkové péče) se v celém procesu přípravy nového zákona aktivně podílel na jeho tvorbě a připomínkování. Zástupci oddělení se pravidelně v letech 2014-2016 účastnili pracovních setkání krajů, ze kterých vzešly připomínky k návrhu zákona.

Jak bylo naloženo s návrhem, je rozebráno v kapitole Analýza stavu - Legislativa.

II. VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY

STANOVENÉ CÍLE:

Zefektivnit výkon státní památkové péče

Prioritou v této oblasti je poskytovat pracovníky oddělení památkové péče kvalitní výkon státní správy. V roce 2013 a 2016 proběhla kontrola výkonu státní správy krajského úřadu na úseku památkové péče ze strany Památkové inspekce.

Výsledky kontrolních zjištění jsou podstatné pro uplatňování a další výkon státní správy v této oblasti. Ani v jednom případě nebylo ze strany PI zjištěno pochybení, které by vedlo ke zrušení nebo přezkumu správního rozhodnutí vydaného krajským úřadem na úseku památkové péče.

S kvalitním výkonem státní správy úzce souvisí i systematické vzdělávání zaměstnanců. Krajský úřad formou vyžadování plnění plánu osobního vzdělávání podporuje profesní růst svých zaměstnanců. Pracovníci oddělení památkové péče využívají nabízené možnosti na zvýšení si odborné kvalifikace, pravidelně se účastní konferencí i seminářů pořádanými orgány i institucemi působícími na poli památkové péče, zaměřenými na výkon státní správy, oblast legislativy i specifické praktické oblasti památkové péče.

Krajský úřad je zároveň nadřízeným správním orgánem na úseku PP pro obce s rozšířenou působností. V rámci kontrolní činnosti výkonu státní správy ORP na úseku památkové péče proběhla v plánovaném období kontrola všech 15 úřadů ORP na území Kraje Vysočina. Nebyla zjištěna závažná pochybení, která by vedla ke zrušení některého rozhodnutí obecních úřadů ORP.

V rámci metodické činnosti jsou každý rok pořádány dva odborné semináře pro pracovníky obecních úřadů ORP na úseku památkové péče a Národního památkového ústavu zaměřené na problematiku památkové péče. Děje se tak ve spolupráci s jednotlivými městy kraje a významnými odborníky na legislativu či praktické znalosti a dovednosti v oblasti PP.

Semináře v letech 2013-2016:

2013

05/2013 Brtnice:

Rekonstrukce domu J. Hoffmanna (prof. Ing. arch. P. Pelčák) a následně komentovaná prohlídka Hoffmannova domu a dalších pamětihodností města

12/2013 Jihlava:

Přednášky odborníků z Centra Excelence Ústavu teoretické a aplikované mechaniky AV ČR v Telči (Ing. M. Kloiber, PhD., Ing. J. Bláha, PhD.) na téma nedestruktivních průzkumů a návrhů celodřevěných nastavovaných spojů určených pro historické nosné trémové konstrukce

2014

05/2014 Třebíč:

Zajištění a zpevnění nosných konstrukcí památkových objektů (Ing. J. Starý) a komentovaná prohlídka nově zrekonstruovaného areálu zámku

09/2014 Telč:

Problematika Ústředního seznamu kulturních památek (Ing. arch. A. Křížová, GŘ NPÚ), Problematika přestupků a jiných správních deliktů v oblasti památkové péče (JUDr. M. Zídek – ředitel PI)

2015

02/2015 Jihlava:

Právní problémy v oblasti památkové péče (JUDr. M. Zídek – ředitel PI) a prezentace výsledků pilotního vzdělávacího programu „Řemeslná obnova historických staveb“ (Mgr. T. Vícha, NPÚ ÚOP v Telči)

09/2015 Chotěboř:

Kovové prvky a jejich údržba (P. Fischer – kovář), komentovaná prohlídka zámku postupně procházejícího obnovou

2016

06/2016 Telč:

Exkurze do Centra Excelence Telč Ústavu teoretické a aplikované mechaniky AV ČR, prezentace jednotlivých odborných pracovišť s možností jejich praktického využití v památkové péči

10/2016 Pacov:

Restaurování vitráží (J. Černohorský, Atelier VITRAJ, s. r. o.), komentovaná prohlídka pamětihodností města a exkurze na obnovenou tvrz Sudkúv Důl

III. PAMÁTKOVÝ FOND V KRAJI VYSOČINA

STANOVENÉ CÍLE:

Komplexně zhodnotit památkový fond kraje

Pozvednout kvalitu ÚSKP ČR na území Kraje Vysočina

Podporovat zachování kulturního dědictví

Dlouhodobě neřešeným problémem v oblasti evidence památkového fondu, zejména v oblasti lidové architektury v našem kraji, zůstávala skutečnost, že v ÚSKP ČR byl i nadále evidován velký počet zcela zaniklých kulturních památek nebo kulturních památek, které v průběhu minulých let ztratily památkovou hodnotu. Ve spolupráci s NPÚ byly zpracovány žádosti o zrušení prohlášení těchto objektů. Z velké části se v této oblasti podařilo situaci posunout, ačkoliv doposud není úkol zcela dokončen. Památková ochrana z výše uvedeného důvodu byla MK ČR zrušena cca 40 objektům.

Na druhou stranu se seznam kulturních památek doplnil prohlašování dalších objektů, které hodnocením z dnešního úhlu pohledu a stupněm současného poznání nabývají památkové hodnoty a docenění. Jen namátkově lze uvést např. areál bývalého barokního pivovaru v Čechtíně, drobné sakrální památky v krajině (sochy, boží muka,

smírčí kříže), technické památky - vodojem ve Skorkově, most ve Světnově, měšťanské domy v Jihlavě, Třešti nebo v Třebíči.

Kvantitativně posílila i prestižní oblast památkového fondu – národní kulturní památky. V roce 2013 předložilo Ministerstvo kultury ČR krajům připravovaný soubor nových NKP, který byl tematicky zaměřený zejména na nejvíce ohroženou část památkového fondu – lidovou architekturu a technické památky. V Kraji Vysočina se jedná o sklárnu v Tasicích, Michalův statek v obci Pohled a o zámek v Červené Řečici. Kraj Vysočina podpořil tento návrh a tyto objekty byly národními kulturními památkami prohlášeny nařízením Vlády ČR č. 106/2014 Sb. ze dne 28. května 2014 s účinností od 1. 10. 2014.

Ve sledovaném období se usilovně ve spolupráci se zhotovitelem Ing. arch. Karlem Kučou, NPÚ a Městem Moravské Budějovice pracovalo na pilotním projektu Plánu ochrany MPZ Moravské Budějovice. Po složitých společných jednáních se podařilo najít konsensus a projekt po připomínkování všech dotčených subjektů směřuje k úspěšnému završení (2018).

Jedním z důležitých nástrojů zachování kulturního dědictví vedle podpory finanční bylo v tomto období i oceňování kvalitních obnov památek. V roce 2014 se uskutečnil již 10. ročník udílení cen Zlatá jeřabina, v rámci které se v kategorii Péče o kulturní dědictví uděluje ocenění za kvalitně provedené obnovy historických objektů. Slavnostní předání cen proběhlo na zrekonstruovaném zámku v Třebíči, kde bylo 10 let existence tohoto ocenění připomenuto souhrnnou výstavou.

V roce 2015 došlo ke sloučení vyhlášení ankety Zlatá jeřabina a ankety Skutek roku (administrovaný ORR) pod společný projekt Počin roku. Řešení se ukázalo jako konstruktivní. Podařilo se oslovit veřejnost a vzbudit zájem o hlasování v anketách napříč zájmovým spektrem. V rámci společného slavnostního večera jsou tedy od roku 2015 oceňovány fyzické i právnické osoby z různých oblastí společenského života (kultura, školství, ochrana přírody, sociální služby,...).

Vytyčený cíl „*všemi prostředky včetně ekonomických stimulovat a upřednostňovat průběžnou údržbu památkového fondu před razantními opravami a rekonstrukcemi a podpořit znovuvyužití dlouhodobě nevyužívaných objektů*“, měl za následek i upravení bodového hodnocení žádostí o finanční podporu obnov kulturních památek, kde byla pravidelná údržba zařazena vedle restaurátorských prací k nejvýše hodnocenému typu prací.

Ve sledovaném období bylo do obnovy památkového fondu v kraji přes dotační tituly Kraje Vysočina na úseku památkové péče investováno téměř 60 mil. Kč. To se samozřejmě odrazilo na zlepšení technického stavu památek, jak bude podrobněji prezentováno v kapitole Financování.

IV. FINANCOVÁNÍ

STANOVENÉ CÍLE:

Podpořit zachování kulturního dědictví s využitím finančních prostředků kraje

Podpořit zachování kulturního dědictví s využitím finančních prostředků z fondů EU

Důraz byl kladen na širokou informovanost a dostupnost potřebných informací o dotačních titulech, informace se pravidelně objevovaly na webových stránkách kraje, byly prezentovány na specializovaných seminářích. Kraj pravidelně každý rok podpořil města s památkami UNESCO na svém území. V letech 2013-2016 bylo také podpořeno téměř 300 obnov kulturních památek (cca 200 samostatných památek), podrobnosti o podpořených projektech lze najít na webových stránkách kraje:

[Památky obnovené s finančním přispěním kraje](#)

Téměř 4 mil. Kč kraj poskytl na obnovu objektů v památkově chráněných územích, což v podstatě znamená na revitalizaci historických center měst v kraji. Přínosným pro následnou obnovu památek se ukázal dotační titul na podporu předprojektové dokumentace, který výrazně přispívá k připravenosti a realizovatelnosti projektů oprav památek.

Pozitivně lze hodnotit nastavenou možnost kombinace finančních prostředků z různých dotačních programů, čímž se přispívá nejen k jejich efektivnějšímu využití, ale zejména ke zkrácení lhůt při obnově kulturního dědictví.

Ve sledovaném období došlo k výraznému zlepšení technického stavu části památkového fondu napříč všemi typy památek i s ohledem na výše uvedené možnosti čerpání evropských dotací či možnosti kombinování finančních prostředků.

Mnohé objekty jsou postupně nákladně obnovované a posléze zpřístupňované veřejnosti: např. zámek Světlá nad Sázavou, zámek Dukovany, hrad Ledec nad Sázavou, synagoga v Nové Cerekvi, rabínský dům v Polné, pivovar v areálu zámku ve Žďáře nad Sázavou (Muzeum nové generace), tvrz v Přísece, stará škola v Bobrové, rodný dům Jana Kubiše v Dolních Vilémovicích.

Obnovují se areály zámků, které byly v minulosti nevhodně využívány a následně dlouhodobě neudržované: Březina u Hořepníku, Libice nad Doubravou, Jemnice, Radešín, Stránecká Zhoř, Police, Puklice. Dochází k postupné revitalizaci židovských hřbitovů Třebíč, Habry, Polná, Humpolec, Golčův Jeníkov či synagog i k celkové obnově kostelů vč. restaurování mobiliáře: poutní kostel na Zelené hoře, kostel Nanebevzetí Panny Marie v Polné, kostely v Nové Cerekvi nebo v Rokytnici nad Rokytinou.

Opomenout nelze ani množství obnov drobné architektury v krajině: kaple, kříže, boží muka, zvonice, sochy.

Kraj Vysočina nevystupuje pouze v roli poskytovatele dotací, ale sám je také vlastníkem kulturních památek. Ve vlastnictví kraje je více než 30 památkově chráněných objektů. Jedná se většinou o poměrně rozsáhlé areály, ve kterých sídlí příspěvkové organizace kraje z oblasti kultury, školství a sociálních služeb (zámky, budovy škol, měšťanské domy). Vzhledem k jejich památkové ochraně a k pestrosti ve využití objektů je žádoucí intenzivnější spolupráce odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu s odborem majetkovým.

V roce 2014 byl ukončen významný projekt obnovy národní kulturní památky „Zámek Třebíč - modernizace zámku a zpřístupnění nových expozic“, ve vlastnictví Kraje Vysočina. Výstupem projektu byla komplexní stavební obnova zámecké budovy, v níž sídlí Muzeum Vysočiny Třebíč, příspěvková organizace. Současně realizace projektu poskytla prostor pro rozšíření expozičních ploch cca o 40 %, vytvoření nového interiérového vybavení a instalaci nových expozic.

Jedním z hlavních cílů v oblasti financování ve sledovaném období byl záměr získat finanční prostředky z výzvy v rámci Finančního mechanismu EHP a Norska 2009 – 2014 na projekt „Oprava kaple Panny Marie Bolestné v obci Kámen a revitalizace bývalého pivovaru hradu Kámen pro účely návštěvnického centra“.

Tento záměr se nepodařilo naplnit, zpracovaná žádost byla sice v administrativním souladu, ale ve fázi hodnocení projektu finanční podpora nebyla navržena, a to z důvodu vysokého (cca 10ti násobného) převisu finančních požadavků nad alokací programu. Nadále však pokládáme tento projekt za klíčový a jsme přesvědčeni, že je vhodné jej realizovat za použití všech dostupných prostředků.

Současná situace je podrobně rozebrána v Analýze stavu – Financování.

Výraznou snahou kraje je i v oblasti péče o kulturní dědictví nadále v co největší míře získávat na obnovu finanční dotace z evropských fondů. V souvislosti s novým programovým obdobím 2014-2020 byla v roce 2015 zahájena příprava projektu „Hrad Roštejn – zpřístupnění nových expozic“. Cílem projektu je vytvořit na hradě Roštejn nové

expozice, které budou adekvátním způsobem prezentovat a zpřístupňovat sbírky Muzea Vysočiny Jihlava, příspěvkové organizace.

Dalším projektem ucházejícím se o podporu je projektový záměr „Centrum tradiční lidové kultury“ (dále jen „CTLK“) – jedná se o záměr rekonstrukce kulturní památky tzv. Šmeralova domu v Třebíči svěřeného do hospodaření Muzea Vysočiny Třebíč, příspěvkové organizace pro účely vytvoření CTLK (z programu INTERREG V-A).

DOTAČNÍ PROGRAMY KRAJE VYSOČINA

Rok	Zásady na obnovu KP	Předprojektová dokumentace na obnovu KP	Podpora památek UNESCO	GP FV Památkově chráněná území
2013	12 517 532	278 990	894 474	nebyl vyhlášen
2014	12 481 441	366 540	600 000	1 557 413
2015	12 360 684	434 096	690 233	1 043 612
2016	12 389 751	394 818	862 564	1 142 365
souhrn	49 749 408	1 474 444	3 047 271	3 743 390
celkem	58 014 513			

[Podrobnější informace](#)

DOTAČNÍ PROGRAMY MK ČR (finanční prostředky směřující do Kraje Vysočina)

Rok	PZAD	Havarijní program	Péče o VPZ a VPR	Regenerace MPR a MPZ	Restaurování movitých KP	Dotace ORP
2013	6 660 000	4 273 775	450 000	10 458 000	750 000	7 240 000
2014	9 440 000	3 909 000	495 000	18 382 000	980 000	10 637 000
2015	10 410 000	3 855 000	600 000	16 383 000	1 000 000	12 640 000
2016	12 205 000	4 961 000	1 020 000	16 675 000	1 563 000	11 902 000
souhrn	38 715 000	16 998 775	2 565 000	61 898 000	4 293 000	42 419 000
celkem	166 888 775					

[Podrobnější informace](#)

V. POZNÁNÍ A PREZENTACE KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

STANOVENÉ CÍLE:

Zkvalitnit a rozšířit prezentaci kulturního dědictví

Výstavní činnost

Památkový fond kraje je bohatý a přitažlivý a OKPPCR se formou pravidelných výstav ve vstupních prostorách Kongresového centra Krajského úřadu Kraje Vysočina snaží postupně veřejnosti představit jednotlivé části památkového fondu. Výstavy jsou posléze návštěvníkům prezentovány také v příspěvkových organizacích kraje (muzea, galerie) nebo zapůjčeny do jiných zájmových organizací a institucí. Takto byly veřejnosti do roku 2013 představeny např. Toleranční modlitebny, Mosty a lávky, Židovské památky na Vysočině.

Ve sledovaném období proběhly v sídle krajského úřadu následující výstavy:

- ✓ Lidová architektura, 2013
- ✓ 10 let ankety Zlatá jeřabina (ocenění v anketě Kraje Vysočina v oblasti péče o kulturní dědictví), 2014
- ✓ Moderní a současná architektura na Humpolecku (ve spolupráci s Galerií Jaroslava Fragnera v Praze), 2015
- ✓ Slavné stavby Bohuslava Fuchse (Kotěrovo centrum architektury o.p.s. a nakladatelství FOIBOS BOOKS), 2015
- ✓ Průmyslová architektura a její nové využití, 2016

Výrazným přínosem pro prezentaci kulturního dědictví kraje byla účast Kraje Vysočina na EXPO 2015 v Miláně, na kterém se formou přípravy podkladů podílel také OKPPCR. Pro podporu péče o kulturní dědictví a rozvoj cestovního ruchu měla význam také účast kraje na celorepublikové výstavě Památky mého kraje v rámci mezinárodního festivalu architektury a urbanismu Architecture Week Praha 2015 v prostorách areálu Pražského hradu.

Webová a mediální prezentace

Vzhledem k rostoucímu zájmu veřejnosti získávat informace prostřednictvím internetu vznikla potřeba vytvořit ucelenější prezentaci kulturního a přírodního potenciálu kraje. V letech 2010-2011 byl odborem realizován projekt Kulturní a přírodní dědictví kraje Vysočina podpořený z finančních prostředků EU prostřednictvím ROP JV.

Stěžejním výstupem projektu bylo vytvoření garantované databáze kulturního a přírodního dědictví Kraje Vysočina, kterou lze najít na webových stránkách www.dedictvivysociny.cz a je využitelná zvláště pro oblast cestovního ruchu. Pozitivní ohlasy veřejnosti v době udržitelnosti projektu (11/2016) ukázaly, že je žádoucí tuto databázi do budoucna udržovat a doplňovat. I z tohoto důvodu byla databáze doplněna o sekci Živá kultura, která představuje segment prezentující divadla, řemeslníky, hudební složky nebo kulturní instituce.

Navázání spolupráce s **Institutem pro památky a kulturu, o.p.s.**

- ✓ uzavřeno mediální partnerství pro akci Zlatá jeřabina
- ✓ spolupráce při tvorbě článku o možnostech financování obnovy kulturních památek v kombinaci s veřejnými sbírkami do periodika Propamátky

Navázání spolupráce se **Syndikátem novinářů Vysočiny**

- ✓ každoroční hodnocení příspěvků zaslaných do novinářské soutěže Vysočiny – Péče o naše památky

Ediční činnost

Publikační činnost, která bezesporu přispívá k propagaci kraje, podporuje kraj několik let v rámci grantového programu Fondu Vysočiny Edice Vysočiny. Grantový program byl určen na podporu edičních počinů odborné a populárně-naučné povahy s vazbou na kulturu, historii, přírodu a krajinu Vysočiny.

Mimo výše uvedený grantový program byly podpořeny vybrané publikace, které přispěly k prezentaci kulturního dědictví v rámci celé republiky:

- ✓ Industriální topografie - Kraj Vysočina, 2014
- ✓ Humpolec a okolí (Architektura 1900-2014), 2015
- ✓ Vitruvius Moravicus (Neoklasicistní aristokratická architektura na Moravě a ve Slezsku po roce 1800), 2015

Přednášková činnost

- v návaznosti na výstavu Lidová architektura byla ve spolupráci s NPÚ v Telči uspořádána přednáška pro studenty SSŠ Jihlava
- navázání spolupráce se spolkem Omnium
- ✓ zorganizování semináře v Jihlavě o možnostech financování obnovy kulturních památek ze všech dostupných dotačních titulů
- ✓ přednáška o dotačních titulech kraje

Spolupráce s jinými odbory Krajského úřadu Kraje Vysočina

Od roku 2013 připravuje OKPPCR každoročně pro pracovníky Krajského úřadu Kraje Vysočina tzv. Kulturní den. Cílem je seznámit kolegy z jiných odborů s činností příspěvkových organizací kraje na úseku kultury a prezentovat kulturní dědictví regionu.

- Odbor sekretariátu hejtmana
- ✓ průběžná spolupráce na obsahu propagačních materiálů týkajících se prezentace kulturního dědictví

- Odbor sociálních věcí
- ✓ spolupráce na propagaci památek UNESCO v periodiku Časopis pro seniory (2014)

- Odbor informatiky
- průběžná spolupráce na zabezpečení aktualizací obsahu webového portálu Kulturní a přírodní dědictví Kraje Vysočina www.dedictvivysociny.cz
- ✓ participace na výstavě GIS v běžném životě (2016)

- Odbor životního prostředí a zemědělství
- ✓ průběžná spolupráce na zabezpečení aktualizací obsahu webového portálu Kulturní a přírodní dědictví Kraje Vysočina www.dedictvivysociny.cz
- ✓ spolupráce při tvorbě publikace Příroda a krajina

- Odbor regionálního rozvoje
- ✓ spolupráce při přípravě a vyhlášení ankety Počin roku (Skutek roku a Zlatá jeřábina)

ANALYTICKÁ ČÁST

I. LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Státní legislativa a mezinárodní úmluvy v oblasti ochrany kulturního dědictví jsou důkazem toho, že společnost si uvědomuje své závazky vůči zachování kulturního bohatství pro další generace.

Základním právním předpisem tvořícím legislativní rámec pro výkon památkové péče a ochranu kulturního dědictví v České republice je zákon o státní památkové péči č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**památkový zákon**“), včetně vyhlášky Ministerstva kultury České socialistické republiky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20 o státní památkové péči. Oblast památkové péče je také upravena vyhláškou č. 420/2008 Sb., kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu a ochrany památkových rezervací a památkových zón.

Odkaz na právní předpisy v oblasti památkové péče na stránkách Ministerstva kultury ČR - [Legislativa](#)

Památkový zákon byl od svého přijetí již několikrát novelizován. Návrh zákona o ochraně památkového fondu a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochraně památkového fondu), byl projednáván Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR v období 2015 – 2017 jako [sněmovní tisk č. 666](#)

Na jednání Poslanecké sněmovny dne 12. 7. 2017 byl vládní návrh zákona ve třetím čtení zamítnut.

Aktivitu MK ČR v tomto ohledu však není možné chápat jako ukončenou. Lze předpokládat, že v nejbližší době budou podniknuté kroky k otevření otázky ke schválení nového památkového zákona a to s odkazem na schválený Plán legislativních prací vlády na zbývající část roku 2018. Přípravu nového památkového zákona je možné sledovat [zde](#).

Kraj je připomínkovým místem a OKPP CR se bude podobně, jako v předešlém období aktivně v rámci svých možností a zkušeností účastnit celého procesu tvorby zákona a jeho připomínkového řízení.

Výkon památkové péče v České republice je dále upraven následujícími mezinárodními úmluvami o ochraně různých částí kulturního dědictví:

- č. 73/2000 Sb. m. s. - Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy
- č. 99/2000 Sb. m. s. – Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy
- č. 13/2005 Sb. m. s. – Evropská úmluva o krajině
- č. 159/1991 Sb. m. s. – Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví.

[Více informací](#)

Další právní předpisy týkající se území Kraje Vysočina.

Nařízení vlády ČR

- Nařízení vlády ČR č. 337/2002 Sb. ze dne 19. června 2002 s účinností od 1. 8. 2002
- Nařízení vlády ČR č. 262/1995 Sb. ze dne 16. srpna 1995 s účinností od 15. 11. 1995
- Nařízení vlády ČR č. 132/2001 Sb. ze dne 28. března 2001 s účinností od 1. 1. 2002

- Nařízení Vlády ČR č. 170/2008 Sb. ze dne 28. dubna 2008 s účinností od 1. 7. 2008
- Nařízení Vlády ČR č. 50/2010 Sb. ze dne 8. února 2010 s účinností od 1. 7. 2010
- Nařízení Vlády ČR č. 422/2005 Sb. ze dne 29. září 2005 s účinností od 1. 1. 2006
- Nařízení Vlády ČR č. 127/1995 Sb. ze dne 24. května 1995 s účinností od 25. 7. 1995
- Nařízení Vlády ČR č. 127/1995 Sb. ze dne 24. května 1995 s účinností od 25. 7. 1995

Výnosy Ministerstva kultury ČSR

- Výnos Ministerstva kultury ČSR, č. j. 7292/82 ze dne 28. března 1982 s účinností od 1. 4. 1982
- Výnos Ministerstva kultury ČSR, č. j. 11. 764/69-II/2 ze dne 10. září 1969 s účinností od 15. 11. 1969
- Výnos Ministerstva kultury ČSR, č. j. 7419/70-II/2 ze dne 27. dubna 1970 s účinností od 1. 7. 1970

Vyhlášky Ministerstva kultury ČR

- Vyhláška Ministerstva kultury ČR č. 108/2003 Sb. ze dne 1. dubna 2003 s účinností od 1. 9. 2003
- Vyhláška Ministerstva kultury ČR č. 250/1995 Sb. ze dne 22. září 1995 s účinností od 2. 11. 1995
- Vyhláška Ministerstva kultury ČR č. 249/1995 Sb. ze dne 22. září 1995 s účinností od 2. 11. 1995
- Vyhláška Ministerstva kultury ČR č. 413/2004 Sb. ze dne 24. června 2004 s účinností od 1. 1. 2005
- Vyhláška Ministerstva kultury ČR č. 208/1996 Sb. ze dne 1. července 1996 s účinností od 1. 8. 1996
- Vyhláška Ministerstva kultury ČR č. 157/2002 Sb. ze dne 2. dubna 2002 s účinností od 1. 7. 2002

Vyhlášky KNV

- Vyhláška Jihomoravského KNV ze dne 20. listopadu 1990
- Vyhláška Východočeského KNV ze dne 17. října 1990
- Vyhláška Jihočeského KNV ze dne 19. listopadu 1990

Rozhodnutí o vyhlášení ochranných pásem

- Ochranné pásmo prohlášeno rozhodnutím Okresního úřadu Žďár nad Sázavou, č. j. Kult/577/93/Odv ze dne 27. 6. 1993 (areálu bývalého cisterciáckého kláštera a poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáře nad Sázavou)
- Ochranné pásmo prohlášeno rozhodnutím Okresního úřadu v Pelhřimově, č. j. VÚP/879/80 ze dne 7. 5. 1980 (Ochranné pásmo hradu Kámen)
- Ochranné pásmo prohlášeno rozhodnutím Okresního národního výboru Pelhřimov, č. j. VÚP/880/80 ze dne 24. 4. 1980 (Ochranné pásmo hradu Žirovnice)
- Ochranné pásmo prohlášeno rozhodnutím Okresního úřadu Třebíč, č. j. 113/R12/1995 ze dne 30. 1. 1995 (Ochranné pásmo kostela sv. Anny a barokního kostela Narození Panny Marie v Přibyslavicích)
- Ochranné pásmo prohlášeno rozhodnutím Okresního úřadu Pelhřimov, č. j. RR/616/98/Ku ze dne 28. 5. 1998 (Ochranné pásmo kostela svaté Kateřiny v Lázních svaté Kateřiny v Počátkách)
- Ochranné pásmo prohlášeno rozhodnutím Okresního úřadu Žďár nad Sázavou, č. j. Reg.1042/93/Odv ze dne 18. 11. 1993 (Ochranné pásmo kostela sv. Michala ve Vítochově)
- Ochranné pásmo prohlášeno rozhodnutím Okresního národního výboru Pelhřimov, č. j. VÚP/881/80 ze dne 4. 4. 1980 (Ochranné pásmo památníku „Bratrství“ Mnich)

- Ochranné pásmo prohlášeno rozhodnutím Okresního národního výboru Havlíčkův Brod, č. j. kult/1264/88 ze dne 26. 10. 1988 (Ochranné pásmo pro státní hrad Lipnice nad Sázavou)
- Ochranné pásmo prohlášeno rozhodnutím Okresního úřadu Třebíč, č. j. 113/R375/1995 ze dne 14. 6. 1995 (Ochranné pásmo zámku Krhov)
- Ochranné pásmo prohlášeno rozhodnutím Okresního úřadu Žďár nad Sázavou, č. j. Reg/957/99/Odv ze dne 26. 6. 2003 (Ochranné pásmo zámku ve Stránecké Zhoři)
- Ochranné pásmo prohlášeno rozhodnutím Okresního úřadu Třebíč, č. j. 113/R198/1998-JN/No ze dne 22. 6. 1998 (Ochranné pásmo zaniklé středověké osady Mstěnice v k. ú. Hrotovice)
- Ochranné pásmo prohlášeno rozhodnutím Městského úřadu Světlá nad Sázavou, č. j. výst. 2044/05/135/03/005/Ry ze dne 22. 4. 2005 (Ochranné pásmo kolem kostela sv. Víta a sochy Panny Marie v k. ú. Horní Paseka)
- Ochranné pásmo prohlášeno rozhodnutím Městského úřadu Světlá nad Sázavou, č. j. MSNS/12428/2012/OSÚ-6 ze dne 12. 9. 2012 (Ochranné pásmo zříceniny hradu Chřenovice a archeologické stopy)
- Rozhodnutí OkÚ v Třebíči o určení ochranného pásma pro nemovité kulturní památky v Boňově čj. 113/R 452/1994 ze dne 9. 11. 1994 (Ochranné pásmo nemovitých kulturních památek v Boňově)
- Prohlášeno rozhodnutím Okresního národního výboru v Jihlavě, č. j. Kult41/1985 ze dne 28. 3. 1985 (Ochranné pásmo MPR Jihlava)
- Prohlášeno rozhodnutím Okresního národního výboru Pelhřimov, č. j. kult/491/1987/Bu ze dne 30. 6. 1987 (Ochranné pásmo MPR Pelhřimov)
- Prohlášeno rozhodnutím Okresního národního výboru v Jihlavě, č. j. Kult 39/85 ze dne 22. 1. 1985 (Ochranné pásmo MPR Telč)
- Prohlášeno rozhodnutím Okresního úřadu Třebíč, č. j. 113/R3/1995 ze dne 4. 1. 1995 (Ochranné pásmo MPZ Jaroměřice nad Rokytnou)
- Prohlášeno rozhodnutím Okresního úřadu Třebíč, č. j. 113/R2/1995 ze dne 25. 1. 1995 (Ochranné pásmo MPZ Jemnice)
- Prohlášeno rozhodnutím Okresního úřadu Žďár nad Sázavou, č. j. Reg./384/94/Odv ze dne 8. 9. 1994 (Ochranné pásmo MPZ Jimramov)
- Prohlášeno rozhodnutím Okresního úřadu Třebíč, č. j. 113/R1/1995 ze dne 4. 1. 1995 (Ochranné pásmo MPZ Moravské Budějovice)
- Prohlášeno rozhodnutím Okresního úřadu v Jihlavě, č. j. kult 73/92 ze dne 6. 2. 1992 (Ochranné pásmo MPZ Polná)
- Prohlášeno rozhodnutím Okresního úřadu Třebíč, č. j. 113/R91/1996 ze dne 1. 3. 1996 (Ochranné pásmo MPZ Třebíč)
- Ochranné pásmo prohlášeno rozhodnutím Okresního národního výboru v Jihlavě, č. j. Kult. 40/85 ze dne 22. 1. 1985 (Ochranné pásmo historického jádra města Brtnice)

[Více informací](#)

Vedle právních předpisů lze na stránkách MK ČR v sekci [Metodická spolupráce s orgány památkové péče](#) nalézt mnoho důležitých materiálů, jejichž cílem je sjednocovat výkon veřejné správy na úseku státní památkové péče.

II. VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY

Památkovou péči upravuje zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (ve znění pozdějších předpisů). Státní památkovou péči podle § 25 vykonávají orgány státní památkové péče, jimiž jsou Ministerstvo kultury ČR (§ 26), krajské úřady (§ 28) a obecní úřady obcí s rozšířenou působností (§29).

KRAJSKÝ ÚŘAD (§ 28)

Krajský úřad Kraje Vysočina, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, Žižkova 57, 587 33 Jihlava.

Agendu v oblasti památkové péče na krajském úřadě zajišťují 4 pracovníci oddělení památkové péče na odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu a částí úvazku právník odboru, který se výrazně podílí na činnostech souvisejících s výkonem přenesené působnosti.

Výkon státní správy - zabezpečování státní správy na úseku památkové péče

- ✓ vede řízení o vydávání závazných stanovisek k obnově národních kulturních památek (18 NKP),
- ✓ vede odvolací a přezkumná řízení proti rozhodnutí obcí s rozšířenou působností,
- ✓ vede řízení o přemístění kulturních památek,
- ✓ vydává stanoviska k prohlašování věcí za kulturní památku
- ✓ vydává stanoviska k rušení prohlášení věcí za kulturní památku,
- ✓ zabezpečuje výkon státní správy v oblasti archeologie (porušení oznamovací povinnosti, dohoda o strpení provedení archeologického výzkumu, řízení o odměně za archeologické nálezy)
- ✓ zabezpečuje vyhlášení plánu ochrany památkových rezervací a zón
- ✓ zabezpečuje další úkony vyplývající z památkového zákona

K primárním úkolům krajského úřadu patří povinnost vykonávat stavební dozor na obnově národních kulturních památek. Na území kraje se nachází 15 nemovitých a 3 movité národní kulturní památky. Jedná se ve většině případů o velké areály hradů, zámků či klášterů.

O možnost financovat obnovu této nejvýznamnější části kulturního dědictví ČR z evropských fondů (konkrétně se jedná o IROP – Revitalizace vybraných památek) se úspěšně na území kraje ucházelo hned několik vlastníků.

V letech 2017 - 2018 byly schváleny enormní finanční prostředky na obnovu šesti NKP na území kraje, jejichž realizace budou probíhat v časovém horizontu 5 let.

Název projektu	Celkové náklady
Památková obnova Zámku Červená Řečice	97 061 800 Kč
Záchrana kostela svaté Markéty v Jaroměřicích nad Rokytnou, barokní perly Vysočiny	84 924 892 Kč
Státní zámek Telč - Růže Vysočiny	210 870 789 Kč
Rehabilitace fasád kláštera Premonstrátů v Želivě	58 843 229 Kč
Obnova poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad Sázavou	44 995 137 Kč
Kompletní rekonstrukce krovu a pláště střechy hlavní lodi a presbytáře kostela sv. Jakuba Většího v Jihlavě	30 920 630 Kč
Celkem	cca 528 mil. Kč

[Zdroj MMR ČR](#)

Tyto stavební akce kladou velké odborné požadavky i časové nároky na pracovníky OPP.

Vedle výše uvedených projektů bude v daném časovém období samozřejmě pokračovat obnova zbývajících NKP z finančních prostředků vlastníků a příp. z jiných dotačních titulů (např. MK ČR, kraje, měst).

Metodická a kontrolní činnost vůči obcím s rozšířenou působností

- kontrola výkonu státní správy pracovníky ORP na úseku památkové péče
- pořádání metodických seminářů pro pracovníky ORP, kteří vykonávají agendu na úseku státní památkové péče
- poskytování konzultací osobně i prostřednictvím mailové korespondence či telefonicky ve zvlášť závažných či neobvyklých případech

Kontrolní činnost výkonu státní správy ORP na úseku památkové péče probíhá v průběhu celého roku. V časových možnostech pracovníků OPP je provést kontrolu na 5 úřadech ORP ročně (v 1. pololetí – tři kontroly, ve 2. pololetí dvě kontroly), za tři roky proběhne kontrola všech obecních úřadů ORP v kraji. Kontroly jsou časově a obsahově náročné i z důvodu, že vedle obsahové kontroly závazných stanovisek z hlediska zákona, probíhá také kontrola jejich samotného aplikování v terénu.

Krajský úřad pořádá nejméně 2x do roka metodický odborný seminář směřující k zajištění jednotného přístupu v rozhodovacích procesech na úseku památkové péče a zaměřený na vhodné postupy při obnově kulturních památek (přednášky renomovaných odborníků), příp. se zaměřením na aktuální právní otázky v památkové péči. V posledních letech se osvědčilo provázání odborného výkladu s praktickou ukázkou na místě samém (záměrně jsou pro konání seminářů vybírány lokality, kde lze skloubit téma přednášky s praktickou konkrétní ukázkou v terénu) ve spolupráci s jednotlivými městy kraje.

Výkon státní správy je sice na odboru v současnosti stabilizován, ale některé skutečnosti mohou tuto stabilitu narušit a vyžádat si navýšení počtu zaměstnanců na OPP:

- realizace projektů z IROP
- účast na tvorbě a připomínkování nového zákona o Památkovém fondu
- příp. vyhlásování nových Plánů ochrany památkových rezervací a zón
- nově prohlášené národní kulturní památky
- další úkony vyplývající z případných změn právních předpisů

OBECNÍ ÚŘAD OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ (§29).

Území Kraje Vysočina je rozdělené na 15 územních obvodů – obcí s rozšířenou působností, na obecních úřadech je vykonávána agenda na úseku památkové péče. Ve většině případů vykonává agendu jeden pracovník, který má někdy ve své gesci i další agendu. Výjimkou jsou sídla a obvody s větší koncentrací památek a památkově chráněných území - Jihlava (3 pracovníci), Třebíč (2 pracovníci), Pelhřimov (2 pracovníci), kde je i vzhledem k větší míře stavební činnosti nutné zabezpečit alespoň částečnou zastupitelnost pracovníků. Velkou koncentrací památek na svém území vykazuje také ORP Havlíčkův Brod a s ohledem na zápis historického centra města na seznam UNESCO i ORP Telč, v obou případech vykonává agendu však pouze jeden pracovník.

OBECNÍ ÚŘAD OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ:

Městský úřad Bystřice nad Pernštejnem, Městský úřad Havlíčkův Brod, Městský úřad Humpolec, Městský úřad Chotěboř, Magistrát města Jihlavy, Městský úřad Moravské Budějovice, Městský úřad Náměšť nad Oslavou, Městský úřad Nové Město na Moravě,

Městský úřad Pacov, Městský úřad Pelhřimov, Městský úřad Světlá nad Sázavou, Městský úřad Telč, Městský úřad Třebíč, Městský úřad Velké Meziříčí, Městský úřad Žďár nad Sázavou.

SEZNAM OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ NA ÚZEMÍ KRAJE VYSOČINA A JEJICH PODÍL NA PAMÁTKOVÉM FONDU KRAJE

Obec	Adresa	Počet KP (nemovité)	Počet plošně chráněných území (PR, PZ, OP)*	
			PR a PZ	OP
Havlíčkův Brod	Městský úřad Havlíčkův Brod Havlíčkovo nám. 57 580 01 Havlíčkův Brod odbor rozvoje města	264	4	1
Světlá nad Sázavou	Městský úřad Světlá nad Sázavou nám. Trčků z Lípy 18 582 91 Světlá nad Sázavou odbor stavebního úřadu a územního plánování	42	1	2
Chotěboř	Městský úřad Chotěboř nám. Trčků z Lípy 69 583 01 Chotěboř Oddělení územního plánování, GIS a památkové péče	71	1	0
Jihlava	Magistrát města Jihlavy Masarykovo nám. 1 586 28 Jihlava Úřad územního plánování, památková péče	677	4	3
Telč	Městský úřad Telč nám. Zachariáše z Hradce 10 588 56 Telč odbor rozvoje a územního plánování	263	3	1
Třebíč	Městský úřad Třebíč Masarykovo nám. 116/6 67401 Třebíč odbor školství a kultury	297	3	6
Moravské Budějovice	Městský úřad Moravské Budějovice nám. Míru 31 676 02 Moravské Budějovice odbor výstavby a územního plánování	189	3	2
Náměšť nad Oslavou	Městský úřad Náměšť nad Oslavou Masarykovo nám. 104 675 71 Náměšť nad Oslavou odbor výstavby a územního rozvoje	50	1	0
Pelhřimov	Městský úřad Pelhřimov Masarykovo nám. 1. 393 01 Pelhřimov odbor investiční	324	4	4
Humpolec	Městský úřad Humpolec Horní náměstí 300 396 22 Humpolec odbor životního prostředí a památkové péče	79	0	0

Pacov	Městský úřad Pacov nám. Svobody 320 395 18 Pacov odbor životního prostředí	90	2	1
Žďár nad Sázavou	Městský úřad Žďár nad Sázavou Žižkova 227/1 591 31 Žďár nad Sázavou odbor rozvoje a územního plánování	154	0	1
Bystřice nad Pernštejnem	Městský úřad Bystřice nad Pernštejnem Příční ul. 405 593 15 Bystřice nad Pernštejnem odbor správní a školství, oddělení školství	87	1	1
Nové Město na Moravě	Městský úřad Nové Město na Moravě Vratislavovo nám. 103 592 31 Nové Město na Moravě odbor stavební a životního prostředí	208	4	1
Velké Meziříčí	Městský úřad Velké Meziříčí Radnická 29/1 594 13 Velké Meziříčí odbor výstavby a regionálního rozvoje	180	2	1

*PR – památková rezervace, PZ – památková zóna, OP – ochranné pásmo (stav ke 07/2018)

ODBORNÁ ORGANIZACE STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČE (§ 32)

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Telči, Hradecká 6, 588 56 Telč

Za účelem zajištění odbornosti výkonu státní památkové péče byla zřízena tzv. odborná organizace státní památkové péče (§ 32), kterou je v současné době Národní památkový ústav; v rámci Kraje Vysočina zabezpečuje tuto činnost územní odborné pracoviště v Telči, pro obnovu vybraných národních kulturních památek také Generální ředitelství Národního památkového ústavu v Praze.

Za 10 let existence NPÚ ÚOP v Telči se podařilo instituci vybudovat vlastní sídlo i stabilizovat personální situaci. Prvořadým úkolem pracoviště je vydávat odborná vyjádření pro řízení vedená orgány památkové péče.

Péče o státní hrady a zámky, které Národní památkový ústav spravuje, byla od 1. 1. 2013 svěřena nově zřízeným územním památkovým správám, tato čtyři nová pracoviště vznikla v Praze, v Českých Budějovicích, na Sychrově a v Kroměříži. Péči o státní hrady a zámky na území Kraje Vysočina, zajišťuje ÚPS v Českých Budějovicích.

Objekty spravované NPÚ v Kraji Vysočina patří pod ÚPS v Českých Budějovicích.

Jedná se o následující objekty:

- zámek Telč
- zámek Jaroměřice nad Rokytnou
- zámek Náměšť nad Oslavou
- zřícenina hradu Lipnice nad Sázavou

Všechny výše uvedené objekty jsou prohlášené národní kulturní památkou, a tedy stavební dozor při jejich obnově vykonávají pracovníci Krajského úřadu Kraje Vysočina, odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu.

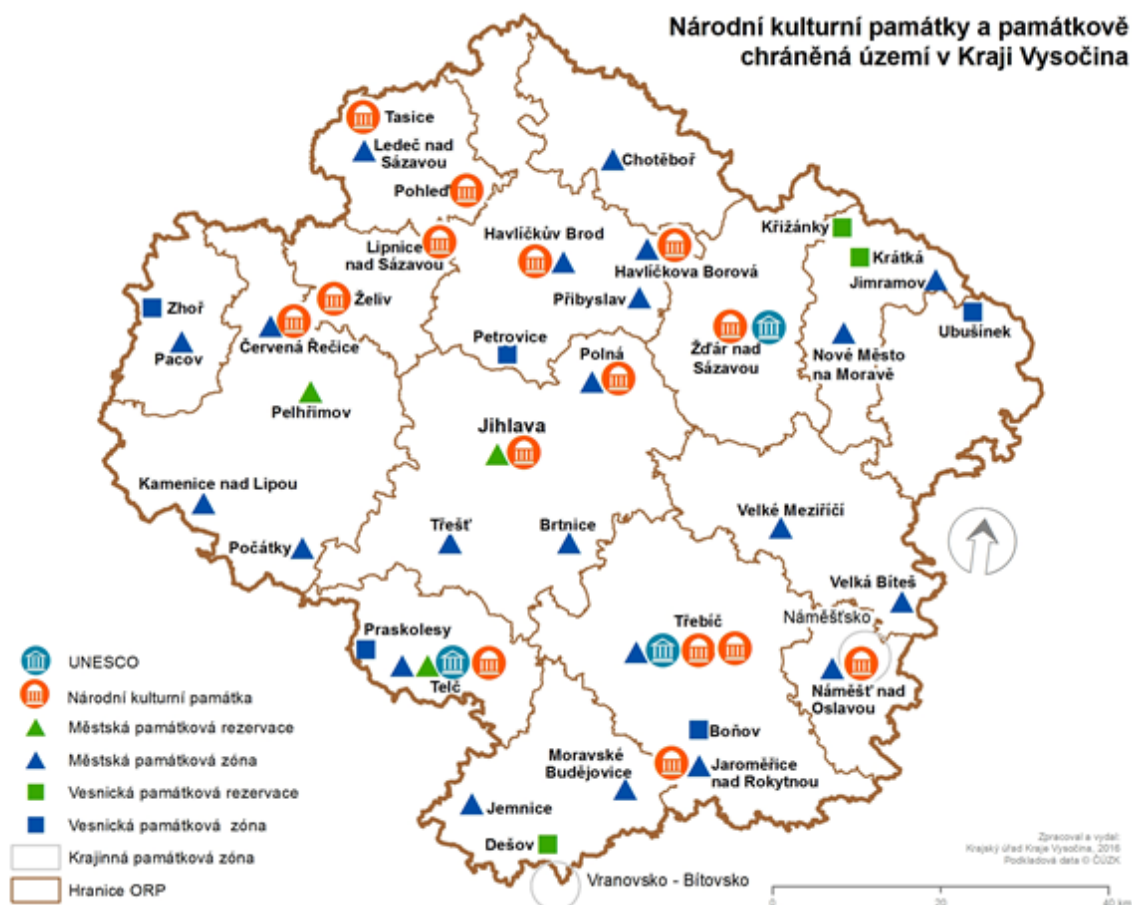
Vzhledem k tomu, že odborný památkový dohled na všech národních kulturních památkách v kraji vykonávají pracovníci Národního památkového ústavu, je opodstatněné poukázat v této kapitole na důležitou skutečnost týkající se rozdělení těchto kompetencí mezi územní odborné pracoviště v Telči a generální ředitelství Národního památkového ústavu.

Domníváme se, že péče o národní kulturní památky, které tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa, vyžaduje stabilní pracoviště odborné organizace státní památkové péče s kvalifikovanými pracovníky dlouhodobě působícími v dané oblasti. Tuto vysoce zodpovědnou a erudovanou práci by mělo prioritně zajišťovat jedno pracoviště národního památkového ústavu v rámci celé České republiky s ohledem na zabezpečení jednoty metodických hledisek a přenos získaných zkušeností z jednotlivých obnov při péči o národní kulturní památky.

III. PAMÁTKOVÝ FOND V KRAJI VYSOČINA

1. PAMÁTKY UNESCO, NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKY, PAMÁTKOVĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ A KULTURNÍ PAMÁTKY

Stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví lidu, svědectví jeho dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu. Kraj Vysočina disponuje nesmírně bohatým a silným kulturním potenciálem, dlouholetými kulturně historickými tradicemi, množstvím jedinečných movitých a nemovitých kulturních památek, z nichž mnohé přesahují svým významem hranice regionu. Na prestižní Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO jsou zapsány 3 památky. Skupinu nejvýznamnějších památek doplňuje 15 nemovitých národních kulturních památek a 3 movité národní kulturní památky.

Schématická mapa památek zapsaných do seznamu UNESCO, národních kulturních památek a památkově chráněných území v Kraji Vysočina

SEZNAM SVĚTOVÉHO KULTURNÍHO A PŘÍRODNÍHO DĚDICTVÍ UNESCO

Na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO jsou zapsané nejvýznamnější světové památky. Základním principem výběru památek do tohoto seznamu je jejich mimořádná hodnota, jedinečnost, autenticita a celistvost.

Kulturní památky na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO

Telč, historické jádro města

Žďár nad Sázavou, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře

Třebíč, židovská čtvrť a basilika sv. Prokopa

[Více informací](#)

OBJEKTY ASPIRUJÍCÍ NA PAMÁTKOVOU OCHRANU - UNESCO.

V roce 2016 byl Kraj Vysočina jako vlastník objektu zámku v Třebíči informován dopisem Národního památkového ústavu, generálního ředitelství o požadavku na rozšíření územních hranic kulturního statku Židovská čtvrť a basilika sv. Prokopa v Třebíči (C 1078), jako památky zapsané na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO (dále též „statek Třebíč“), do podoby respektující hranice národní kulturní památky - Klášter s kostelem sv. Prokopa v Třebíči (číslo rejstříku Ústředního seznamu kulturních památek ČR 39500/7-3103).

Konkrétně se Kraje Vysočina dotýká změna u části 003_Bazilika sv. Prokopa, kde se naskytla příležitost, aby byl jako světové dědictví nahlížen celý areál NKP - Klášter s kostelem sv. Prokopa v Třebíči, co by znamenalo zahrnutí do statusu světového dědictví také st. parc. č. 10/2, k. ú. Podklášteří, obec Třebíč, včetně všech na této parcele umístěných nemovitostí (tj. zámku Třebíč).

O rozšíření hranice památky UNESCO v Třebíči bylo rozhodnuto na jednání Výboru světového dědictví UNESCO, které proběhlo na přelomu června a července 2018 ve městě Manáma v Bahrajnu.

V současnosti žádá další kulturní památka nacházející se na území Kraje Vysočina není zařazena na indikativní seznam České republiky pro nominaci k zápisu na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Z hlediska dosavadního poznání kvality a různorodosti památkového fondu Kraje Vysočina, a s ohledem na kritéria, která jsou kladena na památky zařazené na světový seznam UNESCO lze konstatovat, že v současnosti (s výhledem do roku 2020) nemá žádná kulturní památka potenciál na zápis do Seznamu Světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKY

Národní kulturní památky tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa a prohlašuje je nařízením Vláda České republiky.

Národní kulturní památky - nemovité

Rodný dům Karla Havlíčka Borovského

Zámek Telč

Kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře

Zřícenina hradu Lipnice nad Sázavou

Zámek Jaroměřice nad Rokytnou

Zámek Náměšř nad Oslavou

Klášter s kostelem sv. Prokopa v Třebíči

Židovský hřbitov v Třebíči

Kostel sv. Jakuba Většího v Jihlavě

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Polné
Štáflova chalupa v Havlíčkově Brodě
Kláster premonstrátů v Želivě
Sklářská huť Jakub v Tasicích (Bělá)
Michalův statek v obci Pohled
Zámek v Červené Řečici

Národní kulturní památky - movité	
Soubor gotických soch z období krásného slohu v českých zemích	Svatá Kateřina z Jihlavy (kamenná socha)
	Jihlavská Pieta (kamenné sousoší Panny Marie s mrtvým tělem Ježíše Krista)
Přemyslovský krucifix z Jihlavy	

[Více informací](#)

OBJEKTY ASPIRUJÍCÍ NA PAMÁTKOVOU OCHRANU – NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKY (NKP).

Na indikativním seznamu NKP na stránkách NPÚ se v současnosti nacházejí tyto objekty z území Kraje Vysočina

SOUBOR TZV. PODLIPNICKÝCH GOTICKÝCH KOSTELŮ
Kostel sv. Jiří v Řečici (17098/3-3272)
Kostel sv. Martina v Dolním Městě (38058/6-137)
Kostel sv. Markéty v Loukově (29533/6-138)
Rohledna Babylon, Kladeruby nad Oslavou (23885/7-2786)
Premonstrátský klášter, Nová Říše (27658/7-5025)
Zámek, Brtnice (18806/7-4719)

Níže uvedené návrhy představují další kulturní památky nacházející se na území Kraje Vysočina, které svou kulturní hodnotou a významem (dobou a okolnostmi vzniku, jedinečností, stavebním vývojem, účastí významných osobností, zastoupením ve stávajícím seznamu národních kulturních památek, atd.) přesahují hranice Kraje Vysočina. Z tohoto důvodu kraj podporuje jejich prohlášení za národní kulturní památky.

Rodný dům č. p. 263 architekta Josefa Hoffmana v Brtnici (20350/7-4742)
Pieta z kostela sv. Jakuba, Jihlava (86474/37-26476)
Kostel sv. Ignáce v Jihlavě (16995/7-4877)

V prosinci 2016 zaslalo MK ČR Kraji Vysočina k připomínkování návrh Nařízení Vlády ČR o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky.

Na územích krajů Jihomoravského, Jihočeského a Kraje Vysočina byl na prohlášení navržen „*Soubor drobných staveb podílejících se na vytváření charakteru krajiny*“ z odůvodnění: „... soubor kapliček, božích muk, smírčích křížů apod., vybraných v Jihočeském kraji, Jihomoravském kraji a v Kraji Vysočina tak, aby zahrnoval ukázky rozmanitosti typů těchto památek a současně byl reprezentativní ukázkou této tvorby od středověku až po konec 19. století“.

Na území Kraje Vysočina se jednalo o 9 samostatných objektů drobné architektury. V připomínkovém řízení Kraj Vysočina ve shodě s dotčenými kraji vyjádřil svůj nesouhlas s předloženým návrhem. Chybělo zejména zdůvodnění, proč byly do souboru zařazeny právě navržené konkrétní stavby, které na území kraje rozhodně nepatří k nejcennějším ani z pohledu stáří, uměleckého zpracování, autorství či jiného specifického kritéria; dokonce ani jako součást navrženého reprezentativního souboru většího vybraného území (tří sousedních krajů) nevykazují neobvyklou hodnotu, která by byla odůvodnitelná a zejména v očích veřejnosti nezpochybnitelná a srozumitelná.“

Připomínka byla projednána, vysvětlena a bylo jí vyhověno vypuštěním souboru uvedených kulturních památek z návrhu na prohlášení za národní kulturní památku.

MK ČR však nadále pokládá svůj návrh za aktuální a v únoru 2017 požádalo MK ČR kraje, aby si vytypovaly na svém území objekty - drobné stavby podílející se na vytváření charakteru krajiny, které by považovaly za vhodné kandidáty na prohlášení za národní kulturní památky.

V dubnu 2017 Kraj Vysočina zopakoval svoje negativní stanovisko k prohlášení této skupiny památek za národní kulturní památku.

K prohlášení této skupiny kulturních památek za NKP doposud nedošlo.

V březnu 2017 požádalo MK ČR kraje, aby v rámci souboru „*Poutní místa jako architektonické a duchovní dominanty krajiny*“, svém území navrhly vhodné kandidáty na prohlášení za národní kulturní památky. V tomto případě Krajský úřad pro MK ČR zpracoval podklady pro tyto objekty:

Kostel Nejsvětější Trojice na Křemešníku, Nový Rychnov (28069/3-3276)
Kostel sv. Anny s křížovou cestou, Pohled (20627/6-306)

V srpnu 2017 byl krajskému úřadu předložen materiál MK ČR obsahující výběr objektů (poutních míst) na prohlášení za NKP, který však neobsahoval ani jednu z výše navržených kulturních památek. Nařízením vlády č. 23/2018 Sb., ze dne 31. ledna 2018 o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky s účinností od 1. 7. 2018 byla poutní místa z předloženého materiálu MK ČR za národní kulturní památky prohlášena.

V souladu se schválenou Konceptí památkové péče v České republice na léta 2017-2020 lze očekávat výraznou aktivitu MK ČR směřující ke každoročnímu prohlašování nových národních kulturních památek (*Cíl III. 1. Legislativa, opatření – Příprava nařízení vlády o prohlášení kulturních památek za národní kulturní památky*).

Kritéria výběru národních kulturních památek [zde](#)

Kraj Vysočina bude i nadále podporovat prohlašování objektů za národní kulturní památky, pokud navržené objekty budou splňovat požadovaná kritéria (tzn. jejich kulturní hodnota a význam přesahují hranice Kraje Vysočina). V případě nárůstu počtu národních kulturních památek bude muset být řešena nedostatečná personální kapacita oddělení.

PAMÁTKOVÉ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

PAMÁTKOVÉ REZERVACE

Historická zástavba v sídelní památkové rezervaci je obvykle kompaktní, bez výraznějších novodobých rušivých zásahů a charakter hodnotných staveb jednoznačně udává charakter celému území.

Památkové rezervace prohlašuje Vláda ČR nařízením.

Městské památkové rezervace
Městská památková rezervace Jihlava
Městská památková rezervace Pelhřimov
Městská památková rezervace Telč
Vesnické památkové rezervace
Vesnická památková rezervace Dešov
Vesnická památková rezervace Krátká
Vesnická památková rezervace Křižánky

PAMÁTKOVÉ ZÓNY

Památková zóna je území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem jednotlivých kulturních památek, ale s dochovanou urbanistickou strukturou. Památkové zóny prohlašuje Ministerstvo kultury.

Městské památkové zóny
Městská památková zóna Brtnice
Městská památková zóna Červená Řečice
Městská památková zóna Havlíčkova Borová
Městská památková zóna Havlíčkův Brod
Městská památková zóna Chotěboř
Městská památková zóna Jaroměřice nad Rokytnou
Městská památková zóna Jemnice
Městská památková zóna Jimramov
Městská památková zóna Kamenice nad Lipou
Městská památková zóna Ledec nad Sázavou
Městská památková zóna Moravské Budějovice
Městská památková zóna Náměšť nad Oslavou
Městská památková zóna Nové Město na Moravě
Městská památková zóna Pacov
Městská památková zóna Počátky
Městská památková zóna Polná
Městská památková zóna Přebyslav
Městská památková zóna Telč – Staré Město
Městská památková zóna Třebíč
Městská památková zóna Třešť
Městská památková zóna Velká Bíteš
Městská památková zóna Velké Meziříčí
Vesnické památkové zóny
Vesnická památková zóna Boňov
Vesnická památková zóna Petrovice
Vesnická památková zóna Ubušín
Památková zóna s dochovanými soubory lidové architektury Praskolesy (Mrákotín)
Památková zóna s dochovanými soubory lidové architektury Zhoř (Pacov)
Krajinné památkové zóny
Krajinná památková zóna Náměšťsko
Krajinná památková zóna Vranovsko – Bítovsko

[Více informací](#)

Památkově chráněná území (památkové rezervace, zóny a ochranná pásma) jsou graficky vymezena hranicemi. Zobrazení hranic památkově chráněných území v Kraji Vysočina je dostupné v DMVS – [Geoportál – památkově chráněná území](#).

ÚZEMÍ ASPIRUJÍCÍ NA PAMÁTKOVOU OCHRANU – PAMÁTKOVÉ REZERVACE A PAMÁTKOVÉ ZÓNY.

V současné době nemá krajský úřad žádnou informaci o tom, že by nějaká sídla byla připravována na prohlášení za památkově chráněná území. Avšak záměrem některých měst v Kraji Vysočina, na jejichž území se památkově chráněná území nacházejí, je revidovat současné hranice památkových zón.

V souvislosti s návrhem na prohlášení areálu Psychiatrické léčebny v Havlíčkově Brodě za kulturní památku (podnět k prohlášení obdrželo MK ČR z řad odborné veřejnosti v 11/2016) provedli pracovníci NPÚ ÚOP v Telči v období 01/2017-03/2017 rozsáhlý

operativní průzkum areálu. Výsledky byly konzultovány s pracovníky památkové péče krajského úřadu a Městského úřadu v Havlíčkově Brodě a ve vzájemné shodě bylo doporučeno řešit ochranu areálu formou prohlášení památkové zóny.

„Areál se stále čitelným a do nejmenších detailů promyšleným urbanismem byl sice již poznamenán drobnými rušivými vlivy různorodých úprav a modernizací, které částečně snižují individuální památkové hodnoty jednotlivých objektů, proto si ne všechny objekty areálu nutně vyžadují a zasluhují samostatnou památkovou ochranu. Celý intaktní areál si ale stále zachovává vysokou a to zejména urbanistickou a historickou hodnotu, pro kterou je třeba areál chránit jako celek.“

Návrh byl v lednu 2018 projednán na společném setkání na MK ČR, kdy byla ze strany ministerstva přislíbena veškerá potřebná součinnost při prohlášení některých objektů za kulturní památky a zejména při vyhlášení památkové zóny.

V souladu se schválenou Konceptí památkové péče v České republice na léta 2017-2020 (Cíl III. 1 Legislativa, opatření – Příprava nařízení vlády o vyhlášení památkových rezervací, Cíl III. 3. Památkově chráněná území a ochrana kulturní krajiny, opatření - Pokračovat ve vyhlásování nových památkových zón a rezervací, postupné revize stávajících zón a rezervací) lze očekávat iniciativu MK ČR i v této oblasti.

PLÁNY OCHRANY PAMÁTKOVÝCH REZERVACÍ A PAMÁTKOVÝCH ZÓN

Vzhledem k vysokému počtu památkově chráněných území v ČR výrazně narostla v posledních letech administrativní zátěž jak pro výkonné orgány státní památkové péče, tak pro odbornou organizaci (Národní památkový ústav).

Platná právní úprava vyžaduje vedení správních řízení pro nejrůznější akce obnovy u všech nemovitostí v památkových rezervacích a památkových zónách, přičemž závažnost posuzovaných akcí je v různých případech a různě památkově hodnotných staveb mnohdy diametrálně odlišná.

S cílem zefektivnit výkon státní památkové péče (snížit počet správních řízení a zátěž pro vlastníky) byla zákonem č. 307/2009 ze dne 17. července 2008, provedena novela zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Uvedená novela zavedla nový institut, tzv. plány ochrany památkových rezervací a památkových zón, které mají pomoci zjednodušení výkonu státní správy.

Pro zpřesnění obsahu Plánů ochrany byla vydána i prováděcí vyhláška Ministerstva kultury České republiky č. 420/2008 Sb., kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón.

Hlavním cílem Plánu ochrany je definovat hodnoty území památkové rezervace nebo zóny a zejména hodnoty jednotlivých nemovitostí v území, tak aby do budoucna byla zabezpečena jejich ochrana. To je zejména pro památková území, pro které ve vyhláškách chybí podrobné podmínky, zcela zásadní.

Pilotním projektem v Kraji Vysočina se po dohodě s městem Moravské Budějovice stalo zpracování plánu ochrany pro MPZ Moravské Budějovice. Po vypořádání zásadních připomínek ze strany MK ČR v prosinci 2017 a po schválení Plánu ochrany Zastupitelstvem Města Moravské Budějovice dne 5. 3. 2018, byl OKPPCR v srpnu roku 2018 plán ochrany vyhlášen.

[Plán ochrany MPZ Moravské Budějovice](#)

O zpracování PO projevila zájem i další města, nejvážněji město Chotěboř, kde byl na zasedání komise Rozvoje města, dopravy a památkové péče prezentován smysl a přínos PO. Komise doporučila zahájit přípravné práce na PO MPZ Chotěboř.

OCHRANNÁ PÁSMA

Ochranná pásma jsou vymezená za účelem zvýšené ochrany nemovité kulturní památky nebo památkově chráněného území.

Ochranná pásma
Ochranné pásmo areálu bývalého cisterciáckého kláštera a poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáře nad Sázavou
Ochranné pásmo hradu Kámen
Ochranné pásmo hradu Žirovnice
Ochranné pásmo kostela sv. Anny a barokního kostela Narození Panny Marie v Přibyslavicích
Ochranné pásmo kostela svaté Kateřiny v Lázních svaté Kateřiny v Počátkách
Ochranné pásmo kostela sv. Michala ve Vítochově
Ochranné pásmo památníku „Bratrství „Mnich
Ochranné pásmo pro státní hrad Lipnice nad Sázavou
Ochranné pásmo zámku Krhov
Ochranné pásmo zámku ve Stránecké Zhoři
Ochranné pásmo zaniklé středověké osady Mstěnice v k. ú. Hrotovice
Ochranné pásmo kolem kostela sv. Víta a sochy Panny Marie v k. ú. Horní Paseka
Ochranné pásmo nemovitých kulturních památek v Boňově
Ochranné pásmo zříceniny hradu Chřenovice a archeologické stopy
Ochranné pásmo MPR Jihlava
Ochranné pásmo MPR Pelhřimov
Ochranné pásmo MPR Telč
Ochranné pásmo MPZ Jaroměřice nad Rokytnou
Ochranné pásmo MPZ Jemnice
Ochranné pásmo MPZ Jimramov
Ochranné pásmo MPZ Moravské Budějovice
Ochranné pásmo MPZ Polná
Ochranné pásmo MPZ Třebíč
Ochranné pásmo pro historické jádro města Brtnice

[Více informací](#)

KULTURNÍ PAMÁTKY

Počet nemovitých kulturních památek v Kraji Vysočina se dlouhodobě pohybuje kolem 3 000. Tento počet se v podstatě vyrovnává prohlašování nových kulturních památek (v průměru 10 objektů ročně) a rušením památkové ochrany objektů, které památkové hodnoty v minulosti ztratily.

Počet kulturních památek ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností (07/2018)

Obec s rozšířenou působností	Počet KP (nemovité)	Počet KP (movité)
Havlíčkův Brod	264	206
Světlá nad Sázavou	42	26
Chotěboř	71	75
Jihlava	677	400
Telč	263	196
Pelhřimov	324	234
Humpolec	79	86
Pacov	90	89
Třebíč	297	321
Moravské Budějovice	189	128
Náměšť nad Oslavou	50	88
Velké Meziříčí	180	140
Nové Město na Moravě	208	125

Žďár nad Sázavou	154	150
Bystřice nad Pernštejnem	87	124
Celkem	2 975	2 388

<http://pamatkovykatolog.cz/>

OBJEKTY ASPIRUJÍCÍ NA PAMÁTKOVOU OCHRANU – KULTURNÍ PAMÁTKY

Budování památkového fondu je neuzavřeným procesem. Seznam kulturních památek se neustále doplňuje prohlášením dalších objektů, které hodnocením z pohledu dnešní doby a stupněm současného poznání nabývají památkové hodnoty a docenění. Jedná se zejména o architekturu přelomu 19. a 20. století nebo moderní a industriální architekturu první poloviny 20. století.

Skupinu doplňují i objekty, které v minulosti zůstaly stranou zájmu z důvodu, že v dané době byli z množství tehdy dochovaných památek vybíráni reprezentativní zástupci jednotlivých kategorií. V Kraji Vysočina se to týká především objektů lidové architektury v regionu Žďárska, Novoměstska a Bystřicka. Postupem času zejména v souvislosti s transformací vesnic a zvláště se ztrátou zemědělské funkce došlo k zániku některých památek nebo památkových hodnot objektů a památkový fond je doplňován o nové stavby, které si doposud své památkové hodnoty udržely.

Poměrně zásadním problémem posledních let na území celé republiky (Kraj Vysočina není v tomto ohledu žádnou výjimkou) je snaha prosadit záchranu historického objektu cestou jeho prohlášení za kulturní památku. Jedná se často o objekty, které nedosahují požadované kvality zapsání do ÚSKP ČR, ale na druhou stranu jsou důležitou součástí historie příslušného sídla či regionu. V některých případech snaha o záchranu kulturního dědictví přichází až ve chvíli, kdy dochází ke kolizi s legitimním očekáváním vlastníka, který v dobré víře nabyt (odkoupil) dlouhodobě neudržovaný objekt a podnikl již řadu následných kroků směřující k realizaci jeho záměru. Často však na druhé straně dochází ke zbytečnému ničení kulturního dědictví místního či regionálního významu, kdy jsou bez hlubšího rozmyslu bořeny či přestavovány historické objekty s odůvodněním, že jsou ekonomicky ztrátové nebo pro dané požadavky investora nepoužitelné. Je pak nelehkým úkolem MK ČR hledat řešení, které by bylo v souladu s veřejným zájmem a odpovídalo okolnostem daného případu.

Domníváme se, že konkrétní úsilí o docenění staveb, které by z mapy měst neměly zmizet, protože jejich regionální hodnota dává sídlům nezaměnitelnou tvář, musí začít bezprostředně po poznání těchto hodnot, což umožní v praxi předcházet nepříjemným a v očích vlastníků i části veřejnosti nepochopitelným a těžko obhajitelným situacím. Právě s odkazem na tuto problematiku je důležité podporovat aktivity směřující k monitorování památkového fondu a následně pak zejména k jeho prezentaci široké veřejnosti, či už formou přednášek nebo komentovaných prohlídek.

Jak již bylo předestřeno, ne všechny historické objekty dosahují kvalitu pro zápis do ÚSKP ČR. Je tedy zejména na bedrech měst a obcí ve spolupráci s angažovanou veřejností, zvážit, které objekty mají pro historii sídla tak zásadní význam, že mají zůstat zachovány ve své původní historické podobě a kdy je možné v intencích zákona (zejména stavebního) připustit přestavbu či novostavbu respektující a zejména nesnižující hodnotu místa samého. Otvírá se zde opětovně otázka tzv. **památek místního významu**. S touto kategorií počítal i předkládaný zákon o památkovém fondu. Je tedy na zvážení, zda je ji možné využít jako jednu z cest z této často svízelné situace.

ZTRÁTA PAMÁTKOVÉ OCHRANY - ZRUŠENÍ PROHLÁŠENÍ KULTURNÍ PAMÁTKY

V případě zániku památky nebo ztráty památkových hodnot, pro které je evidována v Ústředním seznamu kulturních památek ČR dochází ke zrušení památkové ochrany (zrušení prohlášení KP). Ve většině případů na území Kraje Vysočina se jedná o objekty lidové architektury, kde se tak děje nezájmem ze strany vlastníka nebo radikální

modernizací za použití nevhodných novodobých stavebních materiálů. Negativně se projevuje i ztráta původního využití zejména pro zemědělskou výrobu.

Ve spolupráci s NPÚ v Telči a s MK ČR se podařilo téměř narovnat administrativní nesprávnosti, kdy byly v ÚSKP ČR stále jako kulturní památky evidovány již fyzicky zaniklé objekty nebo objekty, které v průběhu minulých let ztratily památkové hodnoty. Rozhodnutím Ministerstva kultury byla v letech 2015-2016 na Vysočině 40 věcem památková ochrana zrušena, a to zejména z výše uvedených důvodů. Do budoucna zůstává vyřešit ještě několik málo konkrétních případů.

2. STAV PAMÁTKOVÉHO FONDU

Na území Kraje Vysočina se nachází kolem 3 000 nemovitých kulturních památek ve velice různorodém vlastnictví. Nejčastějšími důvody špatného fyzického stavu objektů bývají mnohdy nevyřešené vlastnické vztahy, nezájem vlastníka o objekt, nedostatek finančních prostředků, nevhodný způsob využívání, zánik původní činnosti, ke které byl objekt využíván a nemožnost najít nové vhodné využití a v neposlední řadě chybějící znalosti a dovednosti v oblasti původních materiálů, technik a technologií.

Nejvýraznějším ohrožením je v současnosti modernizace památkově chráněných objektů, která vede k zániku památkových hodnot. Památková péče si je vědoma, že chráněné stavby lze obnovovat pouze použitím tradičních materiálů a technologických postupů. Bohužel nedodržování tohoto základního principu v praxi vede k nenahraditelným škodám, k úplnému zániku památkových hodnot nebo k jejich „umělé estetizaci“.

Na druhou stranu je nutné konstatovat, že systematická finanční podpora obnovy památek v kraji přináší pozitivní výsledky, jež se odráží ve zlepšení stavebnětechnického stavu památkového fondu. Ke zlepšení dochází zejména u objektů sakrální architektury, která vlivem dlouhodobé neúdržby v minulosti vykazovala výrazné poškození. Pozitivem je možný souběh některých dotačních programů při respektování finančních možností vlastníka a možnost realizovat obnovu v několika na sebe navazujících etapách.

OHROŽENÉ PAMÁTKY

Odborná organizace státní památkové péče (Národní památkový ústav) sestavuje seznam nejvíce ohrožených kulturních památek na území celé republiky.

Seznam neohroženějších kulturních památek v Kraji Vysočina (2017)

ORP	Obec	Část obce	Objekt	Řejstř. č. ÚSKP ČR
Humpolec	Vojslavice	Vojslavice	fara	36445/3-3343
Humpolec	Koberovice	Koberovice	venkovská usedlost č. p. 1	16368/3-3080
Chotěboř	Chotěboř	Chotěboř	myslivna Liboháj č. p. 19	32138/6-219
Jihlava	Brtnice	Brtnice	zámek	18806/7-4719
Jihlava	Plandry	Plandry	zámecký areál	11882/7-8423
Jihlava	Suchá	Prostředkovice	špýchar (tvrz)	14031/7-5243
Moravské Budějovice	Jemnice	Jemnice	hrobka Pallaviciniů	16382/7-7175
Nové Město na Moravě	Jimramov	Trhonice	vápenka	22808/7-4481
Pacov	Pacov	Zhoř	fara	29397/3-3356
Pelhřimov	Košetice	Košetice	zámek starý	45018/3-3087
Světlá nad Sázavou	Horní Paseka	Zahrádka	kostel sv. Víta	14421/6-361
Telč	Telč	Telč	vila č. p. 58 (Masarykova)	22913/7-5273
Telč	Krasonice	Krasonice	zámek	32882/7-4962
Velké Meziříčí	Petráveč	Petráveč	most silniční	23309/7-7163

Zdroj: www.npu.cz

<http://pamatkovykatalog.cz/>

Změny ve sledovaném období v publikovaných seznamech týkajících se území Kraje Vysočina poukazují na zlepšující se poměry i v této oblasti péče o kulturní dědictví.

Ze seznamu nejhroženějších památek ve sledovaném období zmizely:

- zámek v Červené Řečici - probíhá postupná obnova a připravuje se rozsáhlá rekonstrukce z evropských fondů, 2018
- kamenný most v Ronově – celková obnova
- pazderna ev. č. 84 v Borovnici - celková obnova
- stodola v Těchobuzi – celková obnova
- dům čp. 47 v Daňkovicích – postupná obnova

Obnovy byly realizovány i za finančního příspěví Kraje Vysočina.

Významným činitelem v této oblasti je vedle iniciativy vlastníků a angažovanosti jednotlivých měst a obcí, také nárůst aktivit občanů, resp. dobrovolných občanských iniciativ podporujících ochranu a zachování památkového fondu, z nichž mnohé vznikly speciálně za účelem záchrany konkrétních kulturních památek. Pozitivním příkladem je postupná obnova tzv. podlipnických gotických kostelů (Přátelé podlipnických kostelů), obnova a zpřístupnění hradu Orlík u Humpolce nebo obnova domu č. p. 338 v Humpolci (Castrum o.p.s.), obnova kaple sv. Anny v Pelhřimově (Zelené srdce), obnova sýpky v Třešti (Historický radioklub československý z. s.), obnova a oživení kostela sv. Víta v Zahrádce u Ledče nad Sázavou (Spolek Přátelé Zahrádky).

Neméně důležité je spolu s obnovou nalezení nového využití pro již nevyužívané objekty. Pozitivními příklady na území kraje jsou např. využití zámku Herálec, Dukovany, Valeč (hotel), sýpky Luka nad Jihlavou (tělocvična), pivovaru a špýcharu Žirovnice (pro muzejní účely), synagoga v Polné a Nové Cerekvi (muzejní účely), budovy staré škola v Horní Bobrové (expozice).

I v dalších případech lze sledovat zlepšení např. zámecký areál Plandry získal nový vlastník, který začal s obnovou areálu a pořádáním akcí pro veřejnost. Špýchar v Prostředkovicích získala do vlastnictví obec Suchá, která si nechala zpracovat SHP a plánuje opravu a hledá využití této jedinečné památky.

3. EVIDENCE KULTURNÍCH PAMÁTEK A DOKUMENTACE PAMÁTKOVÉHO FONDU

Kulturní památky se zapisují do Ústředního seznamu kulturních památek ČR, který dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (ve znění pozdějších předpisů) vede odborná organizace státní památkové péče – Národní památkový ústav.

Problematická pro výkon státní správy je nedostatečná formální i obsahová kvalita ÚSKP ČR. Dosavadní evidenční systém kulturních památek MonumNet nahradil Památkový katalog <http://pamatkovykatalog.cz>

Ten je postupně v rámci personálních možností jednotlivých pracovišť NPÚ doplňován informacemi.

Důležité je, aby v tomto procesu došlo k odstranění přetrvávajících chyb v evidenci kulturních památek a chráněných území. Podstatné je poznat přesné plošné vymezení rozsahu kulturních památek a chráněných území. Dalším problémem, se kterým se orgány státní památkové péče již dlouhodobě potýkají, je problém nesprávného až nesmyslného označení kulturních památek v ústředním seznamu jako památek movitých nebo nemovitých. Tyto nejasnosti působí dále problémy v rámci určování příslušnosti správních orgánů nebo poskytování dotací, případně vedení správního řízení jako takového. Konkrétní a často se vyskytující příklad uvedeného problému nastává v mnohých případech ve vybavení kostelů (např. oltáře, náhrobky, varhany, atd.), tedy v jakém postavení vůči výše uvedenému jsou tyto předměty (součást nebo příslušenství kostela jako nemovitosti), tedy jestli se jedná o věc nemovitou, která je součástí stavby, nebo věc movitou jako příslušenství nemovitosti.

PI MK ČR v současnosti ve spolupráci s NPÚ řeší tuto svízelnou situaci v souladu s příslušnou úpravou občanského zákoníku tak, aby se předcházelo takovým paradoxním situacím, kdy určitá kulturní památka je z hlediska občanského zákoníku věcí movitou jako takovou, ovšem v rejstříku je zapsána jako součást věci nemovité, a tak je s ní i nakládáno. Je vhodné podotknout, že rozdělení věcí na věci movité a nemovité je upraveno pouze občanským zákoníkem a je nutné tuto úpravu respektovat, a to zejména s ohledem na právní jistotu správnosti údajů obsažených v ÚKSP, kterou by tato databáze měla poskytovat správním orgánům i účastníkům řízení. Tuto úpravu respektuje i připravovaný památkový zákon.

Přetrvávajícím problémem je rovněž skutečnost, že u mnoha nemovitých památek není v katastru nemovitostí zanesen údaj o jejich památkové ochraně.

Pro zabezpečení a uchování památkového fondu v Kraji Vysočina je nadále důležité podrobně jej zdokumentovat, vzájemně porovnat, odborně zhodnotit a prezentovat. Průzkumy a důkladná dokumentace jsou dnes nezbytným základem moderního přístupu k ochraně kulturního dědictví. A nelze se bez nich obejít ani při běžných obnovách jednotlivých objektů, pokud mají být tyto provedeny s respektováním architektonicko-uměleckých hodnot, k tomuto účelu jistě mohou pomoci i kvalitně vypracované stavebně-historické průzkumy.

Velkým projektem probíhajícím na celém území ČR a financovaným z prostředků EU je tzv. Program NAKI (národní a kulturní identity), který je orientován na uchování hodnot kulturního dědictví pro další generace, zpřístupnění kulturního dědictví široké obci zájemců a uživatelů, využití výsledků výzkumu ve vzdělávání, založeném na poznání národní identity a kultury, využívání výsledků výzkumu pro prezentaci regionů a posílení programů pro všechny formy cestovního ruchu a turistiky, na výzkum nástrojů a jejich ověření pro široký okruh výzkumných a vývojových témat v oblasti národní a kulturní identity a na systematické a efektivní využívání prostředků technologií pro rozvoj národní kultury a kulturní identity obyvatelstva.

Na řešení úkolů se podílí řada renomovaných institucí (univerzity, AV ČR, NPÚ, ...). Výstupy z projektu mohou zcela určitě sloužit i pro poznání památkového fondu na území našeho kraje, musí být však v dostatečné míře prezentovány a zpřístupněny široké veřejnosti.

Z tohoto hlediska se jeví jako zásadní zabezpečit podporu průzkumných úkolů směřujících k evidenci, dokumentaci a zhodnocení jednotlivých částí památkového fondu na území kraje s cílem identifikovat všechny památkové hodnoty existující na území kraje a průběžně aktualizovat existující data.

IV. FINANCOVÁNÍ

1. FINANCOVÁNÍ VÝKONU PAMÁTKOVÉ PÉČE

Státní památkovou péči podle § 25 vykonávají orgány státní památkové péče, jimiž jsou Ministerstvo kultury ČR (§ 26), krajské úřady (§ 28) a obecní úřady obcí s rozšířenou působností (§29).

Stát ze státního rozpočtu poskytuje příspěvek na úhradu činnosti výkonu státní správy v rámci přenesené působnosti prostřednictvím krajů a obcí. Příspěvek je tedy určen na částečnou úhradu výdajů spojených s výkonem státní správy. Výdaji se myslí zejména mzdové a provozní výdaje vázané na zaměstnance vykonávající státní správu.

Odborná organizace památkové péče - Národní památkový ústav je státní příspěvkovou organizací řízenou Ministerstvem kultury ČR a je také financována ze státního rozpočtu.

2. FINANCOVÁNÍ PÉČE O KULTURNÍ DĚDICTVÍ

Úspěšná dotační politika je bezprostředně závislá na míře a efektivitě spolupráce mezi poskytovatelem dotace, vlastníkem památky, obcí, orgánem státní správy a odbornou organizací památkové péče. Finanční podpora vlastníků je neúčinnějším nástrojem pro kompenzaci omezení vlastnického práva.

Finanční prostředky na obnovu kulturního dědictví lze v ČR čerpat z dotačních titulů na všech úrovních státní správy. V následující kapitole jsou více rozebrány dotační tituly na úrovni MK ČR, kraje a obcí.

Vedle zmíněných dotačních titulů existují i takové, jejichž výchozí zaměření směřuje do jiné oblasti a obnova kulturních památek je sekundárním výstupem (např. MO ČR – Péče o válečné hroby, MMR ČR – Podpora obnovy a rozvoje venkova, MZe – Státní zemědělský intervenční fond - Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků).

Využít lze i finanční prostředky nabízené přes různé nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, občanská sdružení, neziskové organizace, firmy či jednotlivce (např. Nadace VIA, Nadace ČEZ, Nadace Občanského fóra).

1) EVROPSKÉ FONDY

Fondy EU jsou nástrojem pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie, jejímž cílem je snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje regionů a členských států EU a míry zaostávání nejvíce znevýhodněných regionů.

Právě z finančních fondů EU se kraj snaží získávat prostředky k financování náročnějších projektů. OKPPCR má již zkušenosti se získáním finančních prostředků z programů OP Přeshraniční spolupráce Česká republika - Rakousko, Finančního mechanismu EHP/Norska, Regionálního operačního programu JV.

V současné době OKPPCR realizuje projekt z dotací z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) 2014-2020, který navazuje na předchozí Regionální operační program. Tento program je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR). Jeho prioritou je umožnit vyvážený rozvoj území, zkvalitnit infrastrukturu, zlepšit veřejné služby a veřejnou správu a zajistit udržitelný rozvoj v obcích, městech a regionech. Součástí IROP je i zpřístupnění kulturních památek, muzeí, knihoven a uchování kulturního dědictví.

Jedná se o projekt „Hrad Roštejn – zpřístupnění nových expozic“, který má za cíl prostřednictvím nových atraktivních muzejních expozic a s nimi související stavební obnovy nemovité kulturní památky hradu Roštejn zpřístupnit a prezentovat sbírkové předměty kraje ve správě Muzea Vysočiny Jihlava. A zároveň zajistit vyšší bezpečnost vystavovaných autentických předmětů. Celkové způsobilé výdaje na projekt činí zhruba 68,5 mil. Kč, přičemž výše dotace činí 61,6 mil. Kč (58,2 mil. Kč z prostředků EU a 3,4 mil. Kč ze státního rozpočtu).

V roce 2018 plánuje Evropská komise předložit komplexní návrhy nových finančních programů víceletého finančního rámce na dobu po roce 2020. Po konzultacích provede Komise shrnutí

výsledků a ty budou následně zohledněny při koncepci návrhů víceletého finančního rámce na dobu po roce 2020 a nové série finančních programů.

Nejdůležitějším dotačním titulem zaměřeným přímo na obnovu památek (a to na nejvýznamnější část památkového fondu – památky UNESCO a národní kulturní památky vč. památek na indikativním seznamu) je v současnosti 13. VÝZVA IROP – Revitalizace vybraných památek - Prioritní osa: Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí - Investiční priorita: Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví. Na území Kraje Vysočina doposud podporu získalo 10 projektů obnovy a revitalizace památek.

2) DOTAČNÍ PROGRAMY MK ČR

Programy Ministerstva kultury ČR jsou nezanedbatelným motivujícím finančním nástrojem v procesu obnovy a revitalizace kulturních památek. Zejména Program regenerace MPZ a MPR byl od počátku svého vzniku chápán jako projev vůle vlády ČR pomoci záchraně a rozvoji nejcennějších částí našich historických měst vytvořením organizačních, informačních i ekonomických podmínek k jejich komplexní regeneraci.

Podrobnější údaje o jednotlivých dotačních titulech lze získat z [výročních zpráv](#) MK ČR nebo na [webových stránkách](#) MK ČR.

PROGRAM REGENERACE MPR A MPZ

Je nástrojem k obnově kulturních památek nacházejících se v nejcennějších částech našich historických měst, prohlášených za památkové rezervace a památkové zóny. Finanční příspěvky mohou být poskytovány pouze tehdy, pokud má příslušné město zpracovaný vlastní program regenerace a pokud se zároveň finančně podílí společně s vlastníkem na obnově kulturní památky. Smyslem této regenerace je rehabilitace kulturních hodnot a ozdravení životního prostředí měst. Program administruje MK ČR.

V Kraji Vysočina se o dotace se z Programu regenerace neucházejí města s MPZ a to Červená Řečice, Ledec nad Sázavou a Havlíčkova Borová, v roce 2018 také MPR Pelhřimov.

PROGRAM PÉČE O VPR A VPZ

Zaměřuje se na podporu obnovy a zachování kulturních památek, zejména památek lidové architektury, jako jsou například zemědělské usedlosti, chalupy, kapličky a boží muka, které se nacházejí v uvedených památkově chráněných územích. Program administruje NPÚ.

V Kraji Vysočina se nacházejí tři vesnické památkové rezervace a 5 vesnických památkových zón.

PROGRAM ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ

Tímto programem je podporována obnova kulturních památek tvořících nejcennější součást našeho architektonického dědictví, jako jsou hrady, zámky, kláštery, historické zahrady, kostely a podobně. Zamýšlené práce přitom musejí směřovat k záchraně kulturní památky nebo záchraně těch jejich částí, které tvoří podstatu kulturní památky. Program administruje MK ČR.

PROGRAM RESTAUROVÁNÍ MOVITÝCH KULTURNÍCH PAMÁTEK

Z tohoto programu jsou poskytovány finanční příspěvky na náklady spojené s obnovou (restaurováním) movitých kulturních památek, zejména takových, které jsou významnými díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi a jsou umístěny v budovách zpřístupněných veřejnosti pro kulturní, výchovně-vzdělávací nebo náboženské účely. Program administruje NPÚ.

HAVARIJNÍ PROGRAM

Z tohoto programu jsou poskytovány finanční příspěvky pro zabezpečení nejnaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek, zejména na odstranění havarijního stavu střech a nosných konstrukcí staveb. Program administruje NPÚ.

PODPORA OBNOVY KULTURNÍCH PAMÁTEK PROSTŘEDNICTVÍM OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

Program založený v roce 2008. Finanční prostředky z programu jsou určeny na zachování a obnovu nemovitých kulturních památek, které se nalézají mimo památkové rezervace a zóny, nejsou národními kulturními památkami a nejsou ve vlastnictví ČR. Program administrují jednotlivé obce ORP.

PROGRAM PODPORA PRO PAMÁTKY UNESCO

Program na podporu památek zapsaných na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO byl založen v roce 2008. Finanční prostředky jsou určeny na podporu památek UNESCO včetně propagace a prezentace.

PROGRAM PODPORY KULTURNÍCH AKTIVIT V PAMÁTKOVÉ PÉČI

Umožňuje finančně podporovat veřejně prospěšné projekty předložené spolky, popř. dalšími subjekty, jejichž činnost napomáhá k ochraně nemovitého i movitého památkového fondu v ČR a k nejširší popularizaci péče o něj (vydávání sborníků, pořádání seminářů a konferencí).

PROGRAM PODPORY ZÁCHRANNÝCH ARCHEOLOGICKÝCH VÝZKUMŮ

Program byl založen společným opatřením MK ČR a MF ČR jako jeden z nástrojů plnění mezinárodních závazků ČR podle Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy, na podporu záchranných výzkumů prováděných příspěvkovými organizacemi zřizovanými MK ČR, pokud jsou oprávněny k této činnosti.

3) DOTAČNÍ PROGRAMY KRAJE VYSOČINA

Praxí prověřený systém finanční podpory, jehož cílem je zvyšovat úroveň péče o kulturní dědictví a zlepšovat technický stav kulturních památek funguje v Kraji Vysočina již řadu let. Nejvýznamnějším nástrojem podpory je samozřejmě poskytování finančních příspěvků vlastníkům na samotnou obnovu kulturních památek.

Děje se tak již několik let z rozpočtu Kraje Vysočina formou zásad nebo grantových programů Fondu Vysočiny.

Tyto finanční podpůrné mechanismy svým zaměřením nemají ambici suplovat programy Ministerstva kultury ČR určené na obnovu kulturních památek, ale vhodně je doplňovat případně umožnit jejich kombinaci (vícezdrojové financování), a tím přispívat k efektivnějšímu využití finančních prostředků.

ZÁSADY ZASTUPITELSTVA KRAJE VYSOČINA

- **Zásady Zastupitelstva Kraje Vysočina pro poskytování dotací městům s památkami UNESCO**

Kraj Vysočina si je vědom svého výjimečného postavení vzhledem k počtu památek UNESCO na svém území. Již od roku 2003 systematicky finančně podporuje každé z měst, na jehož území se nachází památka UNESCO (Telč, Třebíč, Žďár nad Sázavou). Systémově byla tato podpora nastavena v roce 2011 prostřednictvím Zásad Zastupitelstva Kraje Vysočina pro poskytování dotací městům s památkami UNESCO v Kraji Vysočina. Finanční prostředky jsou určeny na zabezpečení stavebních, kulturních a marketingových akcí spojených s ochranou a propagací těchto památek. Od roku 2017 je možné z těchto finančních prostředků financovat vedle propagace i samotnou obnovu.

- **Zásady Zastupitelstva Kraje Vysočina pro poskytování dotací na obnovu kulturních památek v kraji Vysočina**

Jedná se o stěžejný dotační titul v oblasti památkové péče. Výsledkem je systematická podpora obnovy kulturních památek v kraji, která vede k účinnějším formám prezentace

kulturního dědictví. Nezanedbatelným prvkem je spoluúčast obcí, jejímž cílem je zapojit do obnovy kulturního dědictví jednotlivá města a obce, na jejichž katastrálních územích se památky nacházejí. Právě aspekt vícezdrojového financování jako projev zájmu o obnovu kulturního dědictví pokládáme za nejdůležitější přínos tohoto programu. Není tedy vůbec překvapením, že tento způsob financování vzbuzuje zájem i uznání ostatních krajů.

- **Zásady Zastupitelstva Kraje Vysočina pro poskytování dotací na zpracování předprojektové dokumentace obnovy KP**

V průběhu let se ukázalo, že neméně důležité je nepodceňovat specializované průzkumy, které pomáhají předejít nejen nechtěným situacím na stavbě, ale zejména již v průběhu přípravy přispívají k účinnějšímu zachování historické matérie a autenticity obnovovaného objektu. Účelem je poskytovat finanční prostředky na zpracování posudků a průzkumů ve fázi přípravy obnovy kulturní památky. Jedná se zejména o statické posudky, restaurátorské průzkumy, stavebně historické průzkumy, stratigrafické, mykologické, dendrochronologické průzkumy jednotlivých konstrukcí a objektů nebo archeologické výzkumy.

Zdařilé stavební obnovy objektů, kterým předcházely specializované průzkumy, dokládají účelnost vynaložených finančních prostředků z tohoto programu. Spolufinancovány byly např. restaurátorské průzkumy sgrafitových fasád nedávno památkářskou cenou Kraje Vysočina „Zlatá jeřábina“ oceněného hradu Ledec nad Sázavou, průzkum fasády márnice v Čáslavicích nebo průzkum středověkých nástěnných maleb v kostele sv. Jakuba v Dalečíně. Restaurátorské průzkumy proběhly také na zámku ve Světlé nad Sázavou, který v posledních letech prochází komplexní obnovou za účelem zpřístupňování zámku široké veřejnosti.

Pravidelně spolufinancovány jsou archeologické průzkumy třeba na hradě Orlík u Humpolce. Že se skutečně jedná o cestu dobrým směrem, ukazuje také využití programu při přípravě obnov dlouhodobě nevyužívaných nebo v havarijním stavu se nacházejících objektů jako jsou např. špýchar v Prostředkovicích nebo bývalý pivovar v Želetavě.

Značně důležité z hlediska památkové péče je spolufinancování stavebně-historických průzkumů, které by měly být podkladem každé dobře připravené obnovy historického objektu.

Zásady pro poskytování dotací na zpracování předprojektové dokumentace obnovy kulturních památek svým zaměřením přispívají k efektivnějšímu využití finančních prostředků vyhrazených na obnovu kulturního dědictví Kraje Vysočina.

GRANTOVÉ PROGRAMY FONDU VYSOČINY

Nastavený pravidelný systém financování obnovy kulturních památek v Kraji Vysočina doplňují každoročně grantové programy Fondu Vysočiny. Fungují zejména jako podpora hlavního dotačního titulu kraje na podporu obnovy kulturních památek Zásady Zastupitelstva kraje Vysočina na obnovu kulturních památek.

- **Památkově chráněná území**

Program je určen na obnovu původních architektonických, historicky cenných konstrukcí a prvků objektů, které nejsou kulturními památkami, ale nacházejí se v památkově chráněných územích (tj. v zónách a rezervacích) a podílí se na charakteru a výrazu památkově chráněných území. Doposud v republice neexistuje program, který by kompenzoval vlastníkům těchto objektů jejich omezení dle zákona o státní památkové péči (§ 14 odst. 2 zákona).

KRAJ JAKO VLASTNÍK (PAMÁTKY VE VLASTNICTVÍ KRAJE)

Kraj Vysočina nevystupuje pouze v roli poskytovatele dotací, ale sám je také vlastníkem kulturních památek. Ve vlastnictví kraje je více než 30 památkově chráněných objektů. Jedná se většinou o poměrně rozsáhlé areály, ve kterých sídlí příspěvkové organizace kraje z oblasti kultury, školství a sociálních služeb (zámky, budovy škol, měšťanské domy).

Údržba a citlivá obnova památkově chráněných budov vyžaduje ze strany vlastníka nemalé finanční prostředky, které pocházejí zejména z rozpočtu kraje. Snahou kraje je v co největší míře získávat na obnovu finanční dotace z evropských fondů.

Oddělení památkové péče konzultačně spolupracuje s odborem majetkovým a s oddělením kultury, při přípravách projektů obnovy objektů, které jsou kulturními památkami a sídlí v nich příspěvkové organizace zřizované Krajem Vysočina na úseku kultury.

Po složitých jednáních byla v lednu 2018 podepsána darovací smlouva mezi Krajem Vysočina a Českobudějovickým biskupstvím o bezplatném převodu Kaple Panny Marie Bolestné v obci Kámen do vlastnictví Kraje Vysočina. Kaple Panny Marie Bolestné byla postavena majiteli panství a hradu Kámen jako rodinná hrobka kamenských Malovců. Její vznik i funkce tedy úzce souvisí s hradem Kámen. Kaple je dlouhodobě nevyužívána, a proto kraj projevil zájem kapli získat, opravit a zpřístupnit široké veřejnosti jako opětovně funkční součást hradu Kámen. Před OM a OKPPCR stojí úloha zrealizovat tuto myšlenku v horizontu nejbližších let.

4) DOTAČNÍ TITULY MĚST A OBCÍ V KRAJI VYSOČINA

Výrazným pozitivem v oblasti finanční politiky je i skutečnost, že některá města v Kraji Vysočina se na obnově kulturního dědictví vedle povinných příspěvků k dotačním titulům kraje a MK ČR, podílejí také individuálním způsobem. Jedná se o dotační tituly zaměřené zejména na obnovu střešní krajiny, historických fasád, včetně okenních i dveřních otvorů. V mnohých případech se nemusí jednat ani o kulturní památky, ale o veškeré historické stavby, protože města i tímto způsobem usilují o regeneraci svých historických center.

Dotační tituly zřizují většinou města, na jejichž území se nachází památková rezervace nebo zóna (např. Třebíč, Chotěboř, Jaroměřice nad Rokytnou, atd.), výjimečná je v tomto ohledu iniciativa města Humpolce, které dotační titul má, i když památkově chráněným územím není.

5) ZAJIŠTĚNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ – NEPOKRYTÉ OBLASTI

Přestože stát, kraje i obce zajišťují obnovu kulturního dědictví prostřednictvím několika dotačních titulů, nadále zůstávají v tomto sektoru problémové oblasti, jejichž financování je silně poddimenzováno nebo vůbec neexistuje.

PODPORA POZNÁNÍ PAMÁTKOVÉHO FONDU (VĚDA A VÝZKUM)

Jak již bylo konstatováno, území nynějšího Kraje Vysočina bylo až do jeho vzniku (2000) rozdělené mezi tři kraje, čehož důsledkem je v oblasti památkové péče zcela chybějící zhodnocení jednotlivých částí památkového fondu v rámci v současnosti existujících vazeb a souvislostí, tzn. s respektováním stávajících hranic kraje v jeho nynějších hranicích.

K částečnému naplnění této vize pomáhá i existence GP Edice Vysočiny, zaměřené na podporu edičních počinů odborné a populárně-naučné povahy s vazbou na kulturu, historii, přírodu a krajinu Vysočiny. Neméně důležitou roli zde plní stavebně-historické průzkumy, které přinášejí informace o jednotlivých objektech (SHP je možné financovat z dotačního titulu kraje na zpracování předprojektové dokumentace).

Z tohoto hlediska se jeví jako výrazně podceněna finanční podpora těchto oblastí:

- podpora financování průzkumných úkolů směřujících k evidenci, dokumentaci a zhodnocení jednotlivých částí památkového fondu na území kraje (cílem je identifikovat všechny památkové hodnoty existující na území kraje a průběžně aktualizovat existující data)
- podpora následných výstupů formou publikační činnosti (historie kraje, monografie o jednotlivých památkách nebo částech památkového fondu) eventuálně formou pořádání konferencí a přednáškové činnosti zaměřené na výše uvedené téma

Pro podporu prezentace významných kulturních hodnot vytvořených v minulosti je žádoucí připravit publikaci představující památkový fond Kraje Vysočina včetně jeho struktury a historických souvislostí jeho vzniku. Takovéto zhodnocení pro Kraj Vysočina dosud chybí.

PODPORA AKTIVIT SPOLKŮ PŮSOBÍCÍCH V PAMÁTKOVÉ PÉČI

Významným partnerem při využívání kulturních památek, hledání možností jejich financování a napojování na další aktivity se v současné společnosti stávají občanské iniciativy.

V Kraji Vysočina v současnosti působí v porovnání s jinými kraji málo subjektů orientovaných čistě na obnovu a zachování kulturního dědictví, zpravidla je jejich činnost více zaměřena na organizování kulturních aktivit v místě působení, případně orientovaná na propagaci místní historie. Spíše lze pozorovat zvýšenou angažovanost měst a zejména obcí, které jsou ochotny podporovat obnovu kulturního dědictví na svém území.

Oddělení památkové péče se pomocí Koordinačního uskupení neziskových organizací v Kraji Vysočina snaží tyto spolky zmapovat a nastavit možnosti případné spolupráce. Vzhledem ke skutečnosti, že na samotnou obnovu kulturního dědictví existují samostatné dotační tituly, nabízeným řešením může být např. finanční podpora činností spolků věnujících se propagaci památkového fondu (např. vydávání sborníků, pořádání seminářů a konferencí). Oblasti podpory by měly vyplynout ze vzájemného jednání. Lze se inspirovat v jiných krajích ČR (např. v Zlínském kraji), kde je spolupráce s neziskovým sektorem v oblasti památkové péče navázána.

Jednou z aktivit je spolupráce se Spolkem pro starou Jihlavu, kdy je ze strany OKPPCR poskytnuta součinnost při zabezpečování prostor v budově krajského úřadu pro přednáškovou činnost (jedná se o cyklus 4-5 přednášek) zaměřenou na dějiny Jihlavy. Akce je určena široké veřejnosti.

V. POZNÁNÍ A PREZENTACE KULTURNÍHO DĚDICTVÍ V REGIONU A CESTOVNÍ RUCH

Vytváření a rozvíjení podmínek pro prezentaci památkového fondu a aktivit s tím spojených je celospolečenskou záležitostí. O významu tzv. kulturní turistiky (cestovní ruch orientovaný na kulturněhistorické hodnoty), která je motivací cestovního ruchu, se dnes již nepochybuje.

Památkový fond kraje má značný turistický potenciál (jak vyplývá i ze Strategie rozvoje CR v Kraji Vysočina). Magnetem zejména pro zahraniční, ale i domácí návštěvníky jsou tři památky UNESCO nacházející se v nevelké vzdálenosti od sebe. Z pohledu turistického ruchu mají neobyčejný význam veřejně přístupné hrady a zámky, synagogy, muzea a galerie či sakrální stavby. S oblibou a s čím dál větším zájmem se setkávají akce, při nichž se pro veřejnost otevírají jindy nepřístupné objekty příp. části objektů. Děje se tak např. při příležitostech Dnů Evropského kulturního dědictví nebo Mezinárodního dne památek a historických sídel. Mezi návštěvníky jsou také oblíbeny netradičně pojaté prohlídky, například kostýmové prohlídky či noční prohlídky.

Propagaci cestovního ruchu v kraji zabezpečuje Vysočina Tourism, příspěvková organizace (v gesci Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu, Krajského úřadu Kraje Vysočina) a destinační společnosti na území kraje (Koruna Vysočiny z.s., Rozvoj Třebíčska z.s.p.o.). Hlavní účel zřízení těchto organizací je koordinace dlouhodobě udržitelného rozvoje sektoru cestovního ruchu. V oblasti turistického ruchu nelze opomenout roli [Místních akčních skupin a mikroregionů](#).

Kvalitní zhodnocení památkového fondu je v současnosti nezbytným předpokladem prezentace památek a jejich následného zapojení do cestovního ruchu.

Specifika kraje v oblasti památkového fondu využitelné pro cestovní ruch:

- UNESCO památky (nejvyšší počet v rámci ČR)
- NKP - národní kulturní památky (všechny zpřístupněné veřejnosti)
- PR a PZ (památkové rezervace a zóny) – poměrně vysoký počet kompaktně dochovaných historických center měst a vesnic
- židovské památky reprezentuje především židovské ghetto v Třebíči (UNESCO), další dochované židovské čtvrtě, hřbitovy a synagogy, které nejsou pouze svědectvím způsobu života židovské komunity, ale také architektonickými skvosty, z nichž některé nemají v rámci České republiky obdobu
- toleranční modlitebny v regionu Nového Města na Moravě a Bystřice nad Pernštejnem dodnes zaujmou svým dochovaným množstvím a specifickým urbanistickým umístěním ve vztahu k zástavbě obcí
- sakrální stavby architekta Jana Blažeje Santiniho Aichela (region Žďársko, Havlíčkovobrodsko a Pelhřimovsko)
- lidová roubená architektura regionu Novoměstsko (severní Horácko) a zděné vesnické stavby na jihu Třebíčska (Jižní Horácko, Podhorácko)
- románská sakrální architektura
- gotická sakrální architektura s výjimečně dochovanou výzdobou interiérů

Rozvoj cestovního ruchu je vždy založen na aktivním přístupu jednotlivých subjektů (města, obce a jimi zřizované organizace, NNO, vlastníci památek či provozovatelé služeb). Významným partnerem při využívání kulturních památek, hledání možností jejich financování a napojování na další aktivity se v současnosti stávají občanské iniciativy.

MOTIVACE VLASTNÍKŮ K PÉČI O KULTURNÍ DĚDICTVÍ

Jak již bylo naznačeno, výraznou motivací cestovního ruchu je kulturní dědictví, proto je primárním úkolem jeho ochrana a uchování. Jedním ze základních pilířů je samozřejmě dostatek finančních prostředků na údržbu a obnovu. Kraj Vysočina má propracovaný dotační systém, prostřednictvím kterého tento požadavek podporuje.

Na praktickou obnovu kulturních památek motivačně navazuje ocenění kvalitně prováděné obnovy kulturního dědictví, což v Kraji Vysočina probíhá prostřednictvím veřejné ankety Zlatá jeřabina již od roku 2005.

Zlatá jeřabina – Cena Kraje Vysočina za nejlepší kulturní počin předchozího roku se uděluje v kategoriích Kulturní aktivita a Péče o kulturní dědictví. Cílem je propagovat a prezentovat kulturní dědictví a kulturní dění na Vysočině, podporovat odpovědný přístup vlastníků kulturních památek a představitelů samospráv k ochraně kulturního dědictví a zejména posílit hrdost vlastníků památek.

V této oblasti lze nadměru pozitivně ocenit aktivitu samotných vlastníků, kteří po provedení obnov svých objektů, pořádají dny otevřených dveří pro veřejnost (Hotel Veliš ve Žďáře nad Sázavou, Vila Marie Karas v Jihlavě, Pivovar v Kamenici nad Lipou a další). Děje se tak za výrazného zájmu médií a zejména veřejnosti.

POZNÁNÍ A PREZENTACE KULTURNÍHO DĚDICTVÍ V KRAJI

Nadále je potřebné zvyšovat povědomí obyvatel o kulturním dědictví v národním i mezinárodním rozsahu a zesilovat společenské povědomí o jeho nenahraditelných hodnotách a prohlubovat vztah veřejnosti ke kulturnímu dědictví.

Zprostředkovat kulturní hodnoty památek veřejnosti patří k nejdůležitějším úkolům památkové péče a jedná se o celospolečenskou záležitost:

- podporovat publikační, ediční, osvětovou, výstavní, přednáškovou a mediální činnost
 - prezentovat památkový fond zpřístupněný veřejnosti včetně návštěvnických atraktivit regionu
 - zatraktivnit památkový fond pro návštěvníky (interaktivní ukázky, netradiční prohlídky, virtuální webové prohlídky apod.)
 - podporovat aktivní přístup soukromých a podnikatelských subjektů, spolků a dalších zájmových skupin k realizaci projektů v oblasti kulturního dědictví
- **Tematické webové stránky**

Od roku 2004 se na oficiálním webu kraje začalo s budováním tematických webových stránek zaměřených na Kulturu a památky, což vedlo k posílení mediální propagace odboru, ke zvýšení informovanosti široké veřejnosti v této oblasti a zároveň k nápaditější prezentaci kulturního dědictví kraje.

Vzhledem k rostoucímu zájmu veřejnosti získávat informace prostřednictvím internetu vznikla potřeba vytvořit ucelenější prezentaci kulturního a přírodního potenciálu kraje. V letech 2010-2011 byl odborem realizován projekt Kulturní a přírodní dědictví kraje Vysočina podpořený z finančních prostředků EU prostřednictvím ROP JV. Stěžejním výstupem projektu bylo vytvoření garantované databáze kulturního a přírodního dědictví Kraje Vysočina, kterou lze najít na webových stránkách www.dedictvivysociny.cz a je využitelná pro oblast cestovního ruchu. V rámci realizace tohoto projektu byly nejvýznamnější turistické cíle prezentovány v sadě 39 informačních brožur zaměřených na slohová období, typy kulturních a přírodních památek a regiony (doplněny přehlednou mapkou). Na naplňování databáze (odborná data) se podílela odborná organizace NPÚ ÚOP v Telči a Muzeum Vysočiny Jihlava.

Positivní ohlasy veřejnosti ukazují, že je i nadále žádoucí v této aktivitě pokračovat s využitím všech dostupných moderních technologií.

• **Výstavy**

Památkový fond kraje je bohatý a přitažlivý. Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu postupně veřejnosti každoročně představuje jednotlivé části památkového fondu formou

pravidelných výstav ve vstupních prostorách Kongresového centra Krajského úřadu Kraje Vysočina. Výstavy jsou posléze návštěvníkům prezentovány také v příspěvkových organizacích kraje (muzea, galerie) nebo zapůjčeny do jiných zájmových organizací a institucí.

- **Publikace**

Publikační činnost, která určitě přispěla k propagaci kraje, podporuje kraj několik let přes grantový program Fondu Vysočiny Edice Vysočiny. Grantový program byl určen na podporu edičních počinů odborné a populárně-naučné povahy s vazbou na kulturu, historii, přírodu a krajinu Vysočiny.

Jak již bylo zmíněno, systematické prezentaci kulturního dědictví v návaznosti na cestovní ruch se plnohodnotně na území Kraje Vysočina věnuje Vysočina Tourism, příspěvková organizace.

VI. VAZBA NA DALŠÍ KONCEPČNÍ MATERIÁLY ČR A KRAJE

Koncepce památkové péče v Kraji Vysočina na období 2018-2023 je v souladu a navazuje na následující strategické dokumenty:

STÁTNÍ:

KONCEPCE PAMÁTKOVÉ PÉČE V ČESKÉ REPUBLICE NA LÉTA 2017-2020

celé znění naleznete [zde](#)

STÁTNÍ KULTURNÍ POLITIKA NA ROKY 2015 - 2020

celé znění naleznete [zde](#)

POLITIKA ARCHITEKTURY A STAVEBNÍ KULTURY V ČESKÉ REPUBLICE

celé znění naleznete [zde](#)

KRAJSKÉ:

PROGRAM ROZVOJE KRAJE VYSOČINA

celé znění naleznete [zde](#)

Prioritní oblast 5:

Atraktivní kulturní a historické dědictví a cestovní ruch

Opatření 5.3:

Ochrana a zachování kulturních památek jako hmotného kulturního dědictví kraje

Specifický cíl

Systematická údržba a obnova kulturních památek v souladu se zájmy památkové péče

Zvýšení povědomí obyvatel kraje o významu hmotného kulturního dědictví a vyšší zapojení památek do cestovního ruchu.

Aktivity

- a) *Obnova kulturních památek a památkově chráněných území zejména za použití tradičních materiálů a technologických postupů*
- b) *Zvyšování povědomí obyvatel o významu kulturního dědictví (oceňování kvalitně prováděné obnovy kulturních památek, podpora publikační, ediční, osvětové, výstavní, přednáškové, mediální činnosti)*
- c) *Využívání potenciálu a zpřístupňování kulturních památek pro rozvoj cestovního ruchu v kraji*
- d) *Obnova památek místního významu*
- e) *Provádění průzkumů a důkladná dokumentace památkového fondu*
- f) *Zkvalitnění spolupráce mezi gestory státní památkové péče v kraji*

STRATEGIE ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V KRAJI VYSOČINA NA OBDOBÍ 2017-2025

Celé znění naleznete [zde](#)

Prioritní oblast A:

Rozvoj a zkvalitnění nabídky cestovního ruchu v souladu s principy udržitelnosti

Opatření A2:

Rozvoj a zkvalitnění atraktivit cestovního ruchu/turistických cílů

Specifický cíl:

Rozvoj a zkvalitnění atraktivit cestovního ruchu/turistických cílů s předpokladem zvýšení využití potenciálu destinace a zvýšení její konkurenceschopnosti zejména v rámci domácího cestovního ruchu včetně zpřístupnění turistických atraktivit znevýhodněným skupinám.

Typové aktivity:

1. *Rekonstrukce a zpřístupnění přírodních, kulturně-historických a technických památek s využitím pro cestovní ruch.*
2. *Zpřístupňování a interpretace atraktivního přírodního a kulturního dědictví pro rozvoj cestovního ruchu.*
3. *Modernizace, rozšíření a zkvalitnění stávajících expozic včetně vybudování nových expozic muzeí, galerií a podobných zařízení.*
4. *Zprovoznění nových prohlídkových okruhů v turistických atraktivitách.*
5. *Rozšíření nabídky služeb stávajících turistických cílů včetně animačních programů.*
6. *Budování a rozvoj center/středisek a aktivit na podporu venkovské turistiky a agroturistiky. Rozvoj stávajících cílů sloužících pro podporu venkovského cestovního ruchu a agroturistiky se zaměřením na tradiční řemesla, historii, tradice, technické památky atp.*
7. *Budování a rozvoj zážitkových a zábavních zařízení, tematických parků a aktivit pro podporu cestovního ruchu.*
8. *Organizace tradičních i nových akcí s prokazatelným dopadem na cestovní ruch.*

VII. SWOT ANALÝZA

Silné stránky

Slabé stránky

S1	<i>bohaté kulturní dědictví kraje</i>	W1	<i>nízký počet spolků a dalších subjektů zaměřených na ochranu a propagaci kulturního dědictví</i>
S2	<i>nejvyšší počet památek na seznamu UNESCO v ČR</i>	W2	<i>rezervy v prezentaci kulturního dědictví a příkladných obnov památkově chráněných objektů</i>
S3	<i>rozmanitost národních kulturních památek (všechny přístupné veřejnosti)</i>	W3	<i>nedostatečné komplexní zhodnocení památkového fondu Kraje Vysočina jako územního celku</i>
S4	<i>dlouhodobě fungující a stabilizované Oddělení památkové péče, Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu vykonávající agendu na úseku státní památkové péče</i>	W4	<i>nedostatečná časová a personální kapacita OPP v případě výrazného nárůstu národních kulturních památek a dalších činností vyplývajících ze zákona o státní památkové péči a souvisejících právních norem</i>
S5	<i>pravidelní vzdělávání a zvyšování profesní kvalifikace pracovníků OPP</i>		
S6	<i>zavedený systém dotačních titulů na obnovu a zachování kulturního dědictví v kraji</i>		
S7	<i>existence samostatného pracoviště NPÚ v kraji</i>		

Příležitosti

Hrozby

O1	<i>atraktivita památkového fondu a jeho potenciál pro následné využití v cestovním ruchu</i>	T1	<i>nízká celospolečenská prestiž oboru památková péče</i>
O2	<i>popularizace kulturního dědictví pomocí moderních technologií dostupnými médii</i>	T2	<i>nedokončené legislativní změny památkového zákona</i>
O3	<i>možnost kraje aktivně se podílet na tvorbě právních norem a spolupracovat při prosazování zájmů krajů v oblasti památkové péče</i>	T3	<i>problematická možnost získání komplexní praxe vzhledem k multidisciplinaritě oboru památková péče</i>
O4	<i>možnost získání finančních prostředků z fondů EU na obnovu kulturního dědictví</i>	T4	<i>nedostatečné personální osazení a nízká zastupitelnost na obecních úřadech ORP (agenda památkové péče)</i>
		T5	<i>postupný zánik tradičních řemesel, která jsou nepostradatelná v procesu obnovy kulturních památek (neznalost původních materiálů, postupů a jejich aplikace, nedostatečný zájem o řemesla nebo chybějící výuka na středních odborných školách a učilištích)</i>
		T6	<i>tlak na demolici historických objektů, které nejsou kulturními památkami, ale jsou architektonicky či urbanisticky významnými objekty v sídlech regionu</i>
		T7	<i>obava o kvalitu provedení rozsáhlých obnov kulturních památek financovaných z fondů EU vzhledem k jejich množství a k omezenému počtu specialistů (odborné realizační firmy, restaurátoři, ...)</i>
		T8	<i>existence oblastí památkové péče, jejichž financování je poddimenzováno nebo vůbec neexistuje</i>

NÁVRHOVÁ ČÁST

Předkládaná Koncepce podpory státní památkové péče v Kraji Vysočina se pokusila sumarizovat fungování a stav památkové péče v kraji v kontextu státní památkové péče v ČR. V návrhové části koncepce vymezuje základní oblasti působení státní památkové péče a pomocí konkrétních cílů a opatření stanovuje směřování péče o kulturní dědictví v kraji s aspektem na finanční, legislativní a kompetenční možnosti Kraje Vysočina.

Několikaletá marná snaha o schválení nového památkového zákona poukazuje na celospolečenský a široko oborový zájem o tuto oblast života. Rozdílné názory, očekávání a obavy veškerou proběhlou aktivitu vrací k obecným otázkám ochrany PF. Nejbližší období bude tedy naplněno snahou o hledání konsensu v oblasti přípravy nového památkového zákona, jehož cílem je zajistit účinný, transparentní, předvídatelný a odborně garantovaný způsob nakládání s památkovým fondem, včetně řešení problematické oblasti archeologie.

Kvalitní výkon státní památkové péče v Kraji Vysočina v existujícím právním rámci je závislý zejména na odborných a personálních možnostech jednotlivých orgánů a organizace na úseku památkové péče (Kraj Vysočina, ORP, GŘ NPÚ a NPÚ ÚOP v Telči) a na jejich vzájemné spolupráci. Přínosné může být zapojení odborné veřejnosti a dalších subjektů. Jak bylo již v analýze naznačeno, očekávané vnější okolnosti (nárůst NKP, množství projektů velkého finančního objemu podpořených z fondů EU) mohou způsobit problémy v personálním zabezpečení výkonu i v této oblasti.

Evidence památkového fondu v našem kraji v různých částech regionu vykazuje v souvislosti s historickým vývojem území odlišný stupeň kvality. Zejména chybí jeho nezbytné celkové zhodnocení v rámci v současnosti existujících vazeb a souvislostí, tzn. s respektováním existence kraje jako územního celku.

Pro zabezpečení a uchování nejvýznamnější části památkového fondu Kraje Vysočina a jeho následné prezentace a využití v oblasti cestovního ruchu (kulturní turistika) je důležité podrobně ho zdokumentovat, odborně zhodnotit a porovnat vůči jiným územím a celku (ČR) a prezentovat. Průzkumy a důkladná dokumentace za pomoci moderní techniky jsou dnes nezbytným základem moderního přístupu k ochraně kulturního dědictví, zejména v době silícího tlaku na jeho enormní využívání nebo právě naopak k jeho odstraňování z důvodů ekonomické nerentability či nedocení jeho hodnot.

Přestože Kraj Vysočina má zavedený systém dotačních titulů, nadále zůstávají v tomto sektoru oblasti, jejichž financování je silně poddimenzováno nebo vůbec neexistuje, a to již na úrovni národní. S ohledem na možnosti vícezdrojového financování je nesmírně důležité reflektovat podněty a přizpůsobovat se potřebám vlastníků KP a společnosti.

K zásadním úkolům památkové péče kraje i do budoucna patří zachování kulturního dědictví. V návaznosti na poznání památkových hodnot území a jednotlivých objektů je v plné míře nutné zamezit zániku kulturních památek a podstaty jejich památkových hodnot, neadekvátní péči, necitlivým využíváním památkových objektů a nezájmem vlastníků o jejich obnovu (nepřiměřené zásahy, modernizace bez akceptování zachování památkových hodnot, používání nevhodných materiálů a technologických postupů při obnovách).

Nadále je potřebné zvyšovat znalosti obyvatel o kulturním dědictví v národním i mezinárodním rozsahu, zesilovat společenské povědomí o jeho nenahraditelném významu a prohlubovat vztah veřejnosti ke kulturním památkám. Představit hodnoty kulturního dědictví veřejnosti patří k nejdůležitějším úkolům památkové péče a jedná se o celospolečenskou záležitost. Jistým omezujícím faktorem je nízký počet spolků na území kraje zabývajících se ochranou a prezentací kulturního dědictví.

LEGISLATIVA

Cíl

Aktivně se podílet na tvorbě právních norem a spolupracovat při prosazování zájmů krajů v oblasti památkové péče

Opatření

- ✓ aktivně se účastnit se jednání a připomínkování připravovaného zákona o památkovém fondu
- ✓ aktivně se účastnit se jednání a připomínkování dalších souvisejících právních předpisů např. správního řádu, stavebního řádu apod.

VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY

Cíl

Zodpovědně a efektivně vykonávat státní správu na úseku památkové péče

Opatření

- ✓ poskytovat kvalitní výkon státní památkové péče v kraji
- ✓ kvalitně vykonávat státní dozor u obnov národních kulturních památek na území kraje (z IROP bude v předmětném období realizováno nejméně šest rozsáhlých projektů)
- ✓ podílet se na tvorbě Plánů ochrany jednotlivých rezervací a zón v Kraji Vysočina v případech, kdy o to bude kraj ze strany zástupců měst požádán
- ✓ zvyšovat profesní způsobilost a odbornou kvalifikaci pracovníků OKPPCR v oblasti památkové péče (plněním plánu vzdělávání)
- ✓ v rámci metodické činnosti aktivně zapojovat pracovníky obecních úřadů ORP na úseku památkové péče do přípravy metodických seminářů
- ✓ kontrolní činnosti a konzultacemi přispět ke zvýšení kvality poskytování památkové péče na úrovni ORP
- ✓ účastnit se jednání komisí MK ČR a komisí Regenerace MPR a MPZ
- ✓ aktivně se účastnit a spolupracovat při přípravě a realizaci odborných konferencí, seminářů a workshopů k tématům aktuálně řešeným v oblasti památkové péče
- ✓ spolupracovat s dalšími subjekty v oblasti památkové péče při výměně zkušeností (partnerské regiony Kraje Vysočina, spolky, zájmové skupiny, školy atd.)

PAMÁTKOVÝ FOND V KRAJI VYSOČINA

Cíl:

Komplexně zhodnotit památkový fond kraje

Opatření

- ✓ podporovat průzkumné úkoly směřující k evidenci, dokumentaci a zhodnocení památkového fondu kraje
- ✓ podílet se na odborné evidenci, dokumentaci a výzkumu památkového fondu ve spolupráci s NPÚ a dalšími odbornými institucemi a veřejností

Cíl:

Podporovat zachování kulturního dědictví

Opatření

- ✓ spolupracovat s Odborem majetkovým na projektu „Oprava kaple Panny Marie Bolestné v obci Kámen a revitalizace bývalého pivovaru hradu Kámen pro účely návštěvnického centra“ a na dalších obnovách objektů (kulturních památkách) ve vlastnictví kraje
- ✓ všemi prostředky včetně ekonomických stimulovat vlastníky kulturních památek k upřednostnění průběžné údržby památkového fondu před razantními obnovami a rekonstrukcemi a podpořit znovuvyužití dlouhodobě nevyužívaných objektů

- ✓ spolupracovat na záchraně ohrožených památek s vlastníky, samosprávami a dalšími subjekty (spolky, zájmové skupiny, atd.)
- ✓ oceňovat kvalitně prováděné obnovy kulturního dědictví a posílit tím hrdost a motivaci vlastníků kulturních památek (např. v rámci ankety Zlatá jeřábina)

FINANCOVÁNÍ

Cíl

Zachovat systém krajských dotací a reagovat na aktuální požadavky PP

Opatření

- ✓ zdokonalovat existující systém dotačních titulů se zřetelem na vícezdrojové financování, aktuální potřeby památkového fondu kraje a pokrytí nezajištěných oblastí
- ✓ reflektovat při tvorbě dotačních titulů potřeby vlastníků KP a podněty ze strany samospráv obcí a kraje a dalších subjektů
- ✓ zajistit dostupnost informací o dotačních programech na úseku státní památkové péče pro všechny zájemce

Cíl:

Snažit se o využití finančních prostředků z fondů EU

Opatření

- ✓ účastnit se aktivit o budoucím nasměrování finančních prostředků z fondů EU na obnovu, zachování a prezentaci kulturního dědictví
- ✓ usilovat o získání finančních prostředků z fondů EU na obnovu, zachování a prezentaci kulturního dědictví ve vlastnictví kraje

POZNÁNÍ A PREZENTACE KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

Cíl:

Zkvalitnit prezentaci kulturního dědictví ve vztahu k široké veřejnosti

Opatření

- ✓ přispívat do regionálního či místního tisku
- ✓ podporovat publikační, ediční, osvětovou, výstavní, přednáškovou a mediální činnost a aktivně se na tomto procesu podílet
- ✓ podporovat aktivní přístup soukromých a podnikatelských subjektů, spolků a dalších zájmových skupin při propagaci a prezentaci kulturního dědictví
- ✓ příležitostně zpřístupnit památky ve vlastnictví kraje širší veřejnosti např. v rámci Mezinárodního dne památek, Dnů evropského kulturního dědictví, Dnů architektury

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

DMVS – digitální mapa veřejné správy

EHP - Fond Evropského hospodářského prostoru

EU – Evropská unie

GŘ – generální ředitelství

KP – kulturní památka

KPZ – krajinná památková zóna

MK ČR – Ministerstvo kultury České republiky

MPR – městská památková rezervace

MPZ – městská památková zóna

NAKI – program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity

NKP – národní kulturní památka

NPÚ – Národní památkový ústav

NPÚ ÚOP – Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště

OP – ochranné pásmo

OPP – oddělení památkové péče

ORP – obec s rozšířenou působností

PF – památkový fond

PO – plán ochrany

PP – památková péče

PR – památková rezervace

PZ – památková zóna

SHP – stavebně-historický průzkum

ÚPS – Územní památková správa

ÚSKP ČR – Ústřední seznam kulturních památek České republiky

VPR – vesnická památková rezervace

VPZ – vesnická památková zóna